

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Čuvajte Jugoslavijo!

Zasedanje narodnega predstavništva

Beograd, 19. maja. o. Izvedelo se je, da se bo narodna skupščina sestala 25. t. m. Takoj početka bo obravnavala poročilo skupščinskega odbora za prošnje in pri- tožbe. Na njenem dnevnem redu pa je tu- di interpelacija političnega značaja. Se ta mesec se sestane tudi senat, ki bo obrav- naval novi trgovinski zakonik, zakon o pooblaščenih inženjerjih ter razne medna- rodne pogodbe. Tako narodna skupščina kakor senat bosta imela ob tej priliki le nekaj sej.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Dva lepa shoda JNS v Hercegovini

Mostar, 19. maja. p. Snoči ob 7.30 se je vršila v veliki dvorani Srbskega doma- zelo uspešna konferenca JNS. Ker se je konference udeležilo izredno mnogo ljudi, se je takoj ob začetku spremenila v veliko zborovanje. Na shod so prišli predse- dnik stranke Živković, podpredsednik sena- tor Banjanin, dalje dr. Jovanović, dr. Gr- ga Anđelić, dr. Nemeč, dr. Kruljić. Zborovanje je otvoril dr. Veselin Fenič. Za predsednika je bil izvoljen narodni po- slanec senator dr. Uroš Krulj. Govorilo so predsednik Živković, podpredsednik Ba- njanin, bivši minister dr. Anđelić, sena- tor Dragović in narodni poslanec Kur- tović.

Danes dopoldne pa se je vršilo prav ta- ko lepo zborovanje v Bijelej polju. Zvečer so voditelji stranke odpotovali v Dubrov- nik.

Točno plačuj „Jutro“ naročnino Varuj svojem zavarovalnino

Praški župan dr. Zenkl beograjski občini

Beograd, 19. maja. p. Praški župan dr. Peter Zenkl je poslal beograjskemu županu Vladi ličnu pismo, v katerem mu sporoča, da je prevzel svoje nove funkcije. V pismu izraža željo po tesnejšem sodelovanju med obema slovenskima mestoma v blagor obeh držav in narodov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Negušev sin proti spravi z Italijo

Jeruzalem, 19. maja. o. Po poročilih arabskih listov posebna italijanska de- legacija, ki se je pogajala že več tednov z neguševim sinom Asfom Vosenom, da bi pod italijanskim protektoratom zasedel abesinski prestol, ni dosegla nikakega uspeha. Pogajanja so se vodila tri me- sece in bi se morala zaključiti ob obletnici aneksije Abesinije po Italiji. Ko se je včeraj italijanska delegacija ponovno ogla- sila pri abesinskem princu v njegovem za- sebnem stanovanju blizu Betlehema, ji je bivši prestolonaslednik sporočil, da se noče nadalje pogajati.

Razširjajte „Jutro“!

Nemška vojaška delegacija v Rimu

Rim, 19. maja. AA. Od včeraj je v Rimu nemško vojaško odposlanstvo, ki ga vodi še motoriziranih oddelkov general Adolf Hunlein Nemška goste sta sprejela glavni tajnik fašistične stranke in načelnik milič- nega glavnega štaba.

Kupujte domače blago!

Beograd, 19. maja. p. Za predsednika ta- rjfnega odbora je imenovan inž. Aleksan- der Petrović, upravnik pomorskega in re- čnega prometa, za tajnika pa Vojislav Savić, višji svetnik pri generalni direkciji držav- nih železnic.

ITALIJANSKI KRALJEVSKI PAR NA OBISKU V BUDIMPEŠTI

Obisk naj bi bil izraz neomajnega zaveznitva med Madžarsko in Italijo ter poudarek italijanskega vpliva v Podunavju

Budimpešta, 19. maja. r. Madžarska pre- stolnica je danes v znaku posebnih sveča- nosti, prirejenih na čast italijanskemu kra- lju Viktorju Emanuelu in kraljici Heleni, ki sta danes prispela z velikim spremstvom v Budimpešto na oficialni obisk. Oficialno se naglašja, da je s tem italijanski kralj vrnil nedavni obisk madžarskega regenta Horthyja, ki je pred tremi meseci s svojo soprogo obiskal Rim, toda preko tega ima obisk še politični značaj. Spričo diplomatske borbe, ki se bje za vpliv in prestiž ve- lesil v Podunavju. Naj javno dokumenti-

ra neomajno zvestobo Madžarske do Italije, a obenem čvrsto odločnost Italije, da ohrani svoj položaj v Srednji Evropi in mani- festira neomajnost rimskega bloka. Budim- peštanske svečanosti, napitnice in izjave naj dajo temu še poseben poudarek. Mi- mo tega kaže tudi že samo dejstvo, da se nahajajo v kraljevem spremstvu zunanji minister grof Ciano z eksperti in strokov- najki zunanjega ministrstva, na to, da bo- do pri tej priliki v Budimpešti tudi važni politični razgovori med italijanskimi in madžarskimi državniki.

Največja gneča je vladala pred kraljevim dvorom. Tu je imela policija polno dela- da je vzdržala red. Množica je vsak voz po- sebej navdušeno akklamirala in vzklíkala zlasti kralju in kraljici, regentu Horthyju, Mariji Savojski in zunanjemu ministru Cia- nu. Navdušenje je doseglo vršek, ko sta se italijanski kralj in kraljica naposled poka- zala na balkonu dvora, pod katerim so de- filirale nepregledne množice madžarskih kmelov v živopisnih narodnih nošah.

Kosilo na dvoru

Po kratkem odmoru je priredil ob 13. regent Horthy na čast italijanskemu kra- ljevskemu paru v dvoru imitno kosilo, ki so se ga udeležili le najvišji člani kraljeve- ga spremstva in nekateri madžarski odlič- ni.

Pariški odmevi

Italija hoče preprečiti preorientacijo Madžarske in jo še tesneje navezati nase

Pariz, 19. maja. p. Pariški listi poročajo danes obširno o obisku italijanskega kra- ljevskega para v Budimpešti ter opozarjajo na to, da obisk ne bo imel onega značaja, kakor se mu je prvotno pripisoval. V Bu- dimpešti bi bil moral namreč ob tej priliki priti tudi Mussolini; ki pa je poslal na Ma- džarsko le svojega zeta, zunanjega mini- strarja Ciana. Pričakovalo se je, da bo ita- lijanski kralj prišel v Budimpešto, ko bosta med Italijo in Rumunijo ter Madžarsko in Rumunijo sporazuma, za katerega se vršijo že nekaj časa intenzivna pogajanja, že zaklju- čena. Po nadaljnjih informacijah je bila zaradi tega obiska odgojena rekonstrukcija Daranyijeve vlade, Regent Horthy smatra za potrebno, da se najde nova politična osebnost, ki bi prevzela vodstvo madžarske za- njanje politike. Novi zunanji minister naj bi spjel madžarsko zunanjo politiko na nova pota, ki bi vodila prej v London in Pariz kakor pa kam drugam. Glede na to je prič- kovali, da bo takoj po obisku italijanskega vladarja Kanya izločen iz madžarskega kabineta. Pravi, da bo za njegovega na- slednika imenovan sedanji madžarski poslan- nik v Bukarešti. Tudi program manifesta- cij ob priliki obiska italijanskega suverena na Madžarskem je bil spremenjen. Italijan- ski kralj bi po prvotnem programu moral prisostvovati svečani otvoritvi novega ma- džarskega letališča v neposredni bližini če- škoslovske meje. Ta slavnost pa je bila na- knadno iz programa črtana, ker se Madžari očitno nočejo zameriti Čehoslovakom s tako svečanostjo, ki bi se nedvomno lahko

Na grobovih

Popoldne sta se kralj in kraljica najprvo poklonila na grobu Neznanege junaka, kjer sta položila krason venec z italijansko trobojnico. Od tu sta odšla na italijansko vojaško pokopališče, kjer sta opravila na grobovih tiho pobožnost in prav tako po- ložila venec.

Avdiencia

Po povratku v dvor je nato italijanski kralj sprejel v daljši avdienci najprvo ma- džarskega ministrskega predsednika dr. Daranyia za njim pa zunanjega ministra Kanyo.

Cianovi razgovori

Italijanski zunanji minister grof Ciano s svojim spremstvom je bil popoldne gost madžarskega ministrskega predsednika dr. Daranyia. Takoj po kosilu so se sestali Ciano, Daranyia in Kanya k prvemu razgo- voru, ki pa je bil zelo kratek.

Zvečer ob 21. je bil v kraljevem gradu prirejen velik gala dimer, ob 23. pa velik sprejem, na katerega je bilo povabljenih nad 1.500 odličnikov. Italijanski kraljevski par ostane v ma- džarski prestolnici vsega štiri dni. Na pro- gramu so razne svečanosti, izleti, lov in ra- zne druge zabave.

Dvorni vlak na poti skozi Jugoslavijo

Ljubljana, 19. maja. r. Italijanski kralj in kraljica sta s svojim spremstvom odpoto- vala iz Rima večeraj dopoldne ob 10.30 z dvornim vlakom, ki je vozil kot pospešeni ekspresni vlak po najkrajši poti preko Ju- goslavije v Budimpešto. Na jugoslovensko mejo pri Rakeku je prispel vlak ob 23.15. Ker je bilo potovanje po Jugoslaviji stro- go incognito, ni bilo nikjer nobenih spre- jemov. Na Rakeku so pričakovali vlak or- gan železniške varnostne službe in zastop- niki ljubljanske železniške direkcije. Vlak se je ustavil le toliko, da so se izvršile obič- ajne obneje formalnosti, naker je nadal- jeval vožnjo proti Ljubljani. Pred dvornim vlakom je vozila izvidnica.

V Ljubljano je prispel dvorni vlak ob 0.35. Sestavljen je bil iz šestih salonskih vagonov. Zaradi pozne ure so v vlakju že vsi spali razen dežurnih uradnikov, ki so spremljali vlak. Vsa okna so bila zastrta,

le na tretjem vagonu, v katerem sta se vo- zila kralj in kraljica, zavese niso bile spu- ščene, vendar pa se ni nihče prikazal pri oknih.

Na ljubljanskem kolodvoru so pričakova- li prihod italijanskega dvornega vlaka ita- lijanski konzul dr. Natale z osebjem posla- ništva, upravnik policije dr. Hacin in več novinarjev. Ob prihodu vlaka na postajo je osebje italijanske konzulata izkazalo čast s fašističnim pozdravom. Italijanski konzul je za časa postanka vlaka na ljubljanskem kolodvoru pozdravil nekatero člane kralje- vega spremstva in spremljevalca zunanje- ga ministra. Ko so zamenjali lokomotivo, je vlak po osemminutnem postanku nadaljeval vož- njo proti Zidanemu mostu. Ustavil se je sa- mo še na Pragerskem, kjer so izmenjali lokomotivo, naker je brez postanka vozil do Kotoribe, kjer je po kratkih formalno- stih ob 5.38 zapustil jugoslovensko ozemlje.

Prvi pozdrav na madžarskem ozemlju

Budimpešta, 19. maja. r. Ne samo madžar- ska prestolnica, marveč tako rekoč vsa Madžarska se je že leden dni pripravljala, da čim sianejše sprejme italijanskega kra- lja in kraljico. Budimpešta je bila že več- raj vsa v zelenju in zastavah. Na vseh poslopih plapolajo madžarske in italijan- ske trobovnice, glavne ulice so spremenje- ne v pravcate gaie cvetlja in zelenja. Vmes pa se vrste ozornih slavolikov z raznimi simboličnimi napisli. Tudi vsj kraji vzdolj proge, po kateri je vozil dvorni vlak, so bi- li v slavnostnem oblačilu. Vse postaje so okrašene z zelenjem in zastavicami v bar- vah obeh držav.

Na obmejni postaji v Muraköresturu na- sproti Kotoribe ni bilo zaradi zgodnje ure — vlak je prispel na madžarsko ozemlje ob 5.40 — posebnega sprejema. Tu so prič- kovali vlak organi madžarske železniške policije in železniške uprave. Na kolodvo-

ru so bili zastopniki lokalnih oblasti. Kljub zgodnji uri se je zbralo tudi precej ljudi, ki pa niso imeli prilike, da pozdravijo vi- soke goste.

Prvi oficialni sprejem je bil še le ob 8.45 v Sekesfehervaryju. Tu se je začela že v zgodnjih jutranjih urah zbirati velika množica, ki je radovedno pričakovala pri- hod vlaka. Na peronu so bili zastopniki oblasti, med njimi šef vojaškega doma re- genta Horthyja, general Kerestes-Fischer kot zastopnik regenta Horthyja, ter ita- lijanski poslanik v Budimpešti grof Vinci, ki sta izrekla gostom dobrodošlico in nato skupno z njimi nadaljevala potovanje v Budimpešto.

Na vsej poti od meje do Budimpešte so pričakovali vlak na vseh postajah velike množice, ki so prirejale gostom navdušene ovacije. Vlak se ni nikjer ustavil in je ob 10.30 prispel v Budimpešto.

Navdušen sprejem v Pešti

Na slavnostno okrašenih ulicah je stotisočglava mno- žica živahno pozdravljala italijanske kraljevske goste

Prihod dvornega vlaka je oznanilo 24 topovskih strelov. Na peronu so se zbrali najvišji madžarski odličniki z regentom Horthyjem in soprogo na čelu. Tu so bili vsi člani vlade z ministrskimi predse- dnikom dr. Daranyjem, predsedstvo poslanec- zbornice in gornjega doma, diplomatski zbor, generaliteta, ter najvišja madžarska aristokracija. Prav tako so prišli k spreje- mu številni italijanski aristokrati, ki so se že večeraj skupno z italijanskimi novinarji pripeljali v Budimpešto.

Ko je vlak privozil na postajo, je vojaška godba zasvirala italijansko državno himno. Čim se je vlak ustavil, je najprvo izstopil kralj Viktor Emanuel s kraljico Heleno. Oba sta bila dobro razpoložena in sta se najprvo prisrčno pozdravila s Horthyjem in njegovo soprogo, ki sta jima izrekla prisrčno dobrodošlico. Kralj in Horthy sta nato pregledala častno četo, nato pa sta odšla v dvorno čakalnico, kjer je Horthy predstavil italijanskemu kralju navzoče odlič- nike, člane vlade in nekatero člane diplomatskega zbora, med njimi tudi jugo- slovenskega poslanika.

S kraljem in kraljico so prispeli v Bu- dimpešto še princeza Marija Savojska, ožje dvorno spremstvo z ministrom in maršal- lom dvora ter adjutantji in dvornimi dama- mi, med njimi tudi soproga maršala Ba- doglja.

Pred kolodvorom se je že davno pred pri- hodom vlaka zbrala stotisočglava množica, ki je priredila italijanskemu kraljevskemu paru silne ovacije, ko se je pojavil na izho- du dvorne čakalnice. Raz balkonov in oken so sipali na trg in ulice cele kopice cvetlja, klicanja in vzklíkajna pa ni bilo ne kon- ca ne kraja.

Slavnostna povorka

Izpred kolodvora se je nato formiral kra- ljevski sprevod, za katerega so se že več- raj vršile posebne poskušnje. V gala dr- žavni kočiji, v katero je bilo vpreženih osem belevov, so se peljali italijanski kralj in kraljica, regent Horthy in soproga, nato pa so se v 18 kočijah razvrstili ostali člani kraljevega spremstva in madžarski odlični- ki. Po ulicah, koder je krenil sprevod proti kraljevemu dvoru, so tvorile edince bu- dimpeštanske garnizije trojni špalir, izza katerega se je gnetla nepregledna množica, ki je z neprestanimi ovacijami pozdravljala goste in vzklíkala italijansko-madžarske- mu zaveznitvu.

Na Mussolinijevem trgu je pričakoval spre- vod budimpeštanski župan na čelu občin- skega odbora. Tu se je sprevod ustavil, na- kar je župan Szendvi in imenu madžarske prestolnice pozdrvil italijanske goste in jim požel dobrodošlico.

Dr. Schmidt v Parizu

Avstrija proti vsaki politiki blokov, ki naj bi se stvorili na osi Rim—Berlin

PARIZ, 19. maja. b. Predsnočnim je prišel semkaj na svojem povratku iz Lon- dona avstrijski državni podtajnik za zana- nje zadeve dr. Guido Schmidt. Večeraj in danes so se vršili prvi razgovori med njim in francoskimi državniki, v prvi vrsti s francoskim zunanjim ministrom Del- bosom. Obisku avstrijskega državnika po- svečajo francoski listi precejšnjo pozor- nost. V uradnih krogih poudarjajo, da ni- so Schmidtovi pariški razgovori v nikaki neposredni zvezi z nedavnimi beneškimi razgovori med avstrijskim kancelarjem dr. Schuschniggom in Mussolinijem, ker je znano, da je bil Schmidtov pariški obisk napovedan v zvezi z londonskimi svečanostmi že pred meseci. Posebej za- trjujejo, da niso bile z nobene strani iz- ražene kake posebne želje, niti politične- ga, niti gospodarskega, niti finančnega značaja. Razgovori so se sukali v istih mejah kakor Schmidtovi londonski razgo- vori z Edenom. Njih poglavitni namen je bilo neposredno medsebojno informiranje

o sedanjem položaju. Avstrija je že v Lon- donu dala dovolj jasno razumeti, da je proti vsaki politiki blokov, ki naj bi se stvorili na osi Berlin—Rim ali zaradi nje. Sporazum z Italijo in Nemčijo Avstrije ne more ovirati, da ne bi vzdrževala najbolj- ših odnosov tudi z drugimi evropskimi državami, posebej pa s svojimi sosedi ter zapadnimi velesilam. Po vsem tem ne more biti torej govora o kakšni novi orientaciji Avstrije, kar ji njeno sedanjo politiko, politiko prijateljstva z vsemi, dik- tira njen lastni geografski položaj.

Komunike zunanjega ministrstva o ob-isku avstrijskega državnega tajnika za zana- nje zadeve pri Delbosu poudarja, da sta oba ministra protula v duhu priročnega medsebojnega zaupanja evropski položaj in ugotovila enodušno naziranje svojih vlad v vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Del- bos in Schmidt sta izrazila svoje zadovolj- stvo z doseganimi rezultati na duhovnem, umetniškem in gospodarskem polju.

Zakaj je padel Caballero

Odpor predsednika republike Azane proti ekstremnim pokretom, ki so imeli v Caballerovi vladi preveliko zaščito

Valencija, 19. maja. b. O ozadju pravkar rešene valencijske vladne krize se iz in- formiranih krogov doznavajo naslednje zanimive podrobnosti:

Nasprotja v Caballerovem kabinetu so bila že starejšega datuma. Že pred meseci se je šušljalo, da je Caballero razočaral vse one, ki so stali nanj prevelike nade, ker je pokazal premalo energije. Nepo- sredni povod krize valencijske vlade so bili nedvomno krvavi dogodki v Barcelo- ni. Ko se je zunanji minister del Vayo vrnil iz Pariza, je močno kritiziral zadr- žanje notranjega ministra Galarze, kate- remu je očital, da ni nastopil dovolj odloč- no. Opozoril ga je med drugim na slab vti- s, ki so ga barcelonski dogodki napravi- li v tujini. Na isto stališče kot del Vayo so se postavili tudi komunistični ministri, ki z Galarzovim odgovorom niso bili za- dovoljni in so zaradi tega podali ostavko. Nekaj dni nato je moral podati ostavko ves Caballero kabinet.

Ako se v vsa ta nasprotja že globlje posveti, se takoj spozna, da stoji v ozad- ju nagibi načelnega pomena. V bistvu je šlo za boj med komunisti na eni strani ter pod anarhističnim vodstvom stojičimi delavskimi organizacijami (Confederation National de Trabajo) na drugi strani. Komunisti so Caballero že od vsega početka očitali, da kaže prevelike simpatije za anarhistične organizacije, ki so se, kakor znano, udeležile tudi barcelonskih bojev. Še posebno nezadovoljni pa so komunisti postali, ko je Caballero delavskim organi- zacijam PDUM (Partido Obreros Unifi- cados Marxistas), ki veljajo za španske trockiste, dovolil izdajanje posebnega gla- sila. Nadaljnji razlog za vladno izpre-

membo je odpor predsednika republike Azane proti vsem ekstremnim pokretom, ki so v Caballero našli preveliko zaščito. K navedenim načelnim nagibom, ki so vsiljevali sedanjo izpremembo režima, pa je treba dodati še nezadovoljstvo Katalon- cev in Baskov s centralno vlado. Posebno Baski so se močno zavzemali za po- vrnitev v prejšnje konstitucionalne raz- mere ter za svobodo vesti in vere.

Odpor proti Negrinovi vladi

Valencija, 19. maja. o. Delavske organi- zacije Negrinove vlade niso sprejele nič kaj ugodno in jo smatrajo za vlado zmer- nih levicarjev, ki so zdaj v manjšini. Negrinovi poziv, naj bi največje delavske or- ganizacije izpremenile svoje stališče na- pram njegovemu kabinetu, je izzval še hušji odpor. Anarhisti in sindikalisti v ob- leganem Madridu so Negrinu sporočili, da je bila njegova vlada sestavljena proti njihovi volji in da zaradi tega ne sme raču- nati na njihovo pomoč. S tem odklonil- nim stališčem delavstva je vlada že raču- nala in je pripravila tudi celo vrsto stro- gih ukrepov. Predvsem je prenesla ve- rohovno poveljstvo od vrhovnega obramb- nega sveta, ki je bil ukinjen, na novega vojnega ministra Prieta. Tudi v Katalo- niji je izzval novi kabinet celo resen od- por. Anarhisti so bili že od vsega početka zmernost sovražno razpoloženi napram neravnim socialistom. Sedaj so se v Bar- celoni pojavile govornice, da se pripravlja nov, še hušji anarhistično-sindikalistična upor po vsej Kataloniji.

Kaj se godi v Albaniji

Tirana, 19. maja. p. Kakor vse kaže, je upor bivšega notranjega ministra Etmeta Tota in njegovih maloštevilnih pristašev popolnoma zadušeno. Čeprav je bil lokalne- ga značaja, je vendar vznemiril vso Alba- nijo. Upor ni uspel, ker Etmet Tota ni bil popularen, pa tudi ni imel dovolj moči, ven- dar pa je ljudstvo nezadovoljno tako na severu kakor na jugu. V Tirani se zato boje, da se ne bi sedaj kje drugje pojavil nov upor, zaradi česar so bile po vsej de- želi izvršene mnogo števne aretacije, kar pa nezadovoljstvo ljudstva le še podžiga v borbi proti režimu.

Kakor objavlja albanska agencija, se je izredno odišče za politične zločine prese-

lilo v Argirokastro, kjer se bo v kratkem začela razprava proti upornikom. Orožniški oddelki nadaljujejo iščenje, posebno okoli planine Kurvelesja, kjer so skupine bežih- jih upornikov našle zavetišče. V boju, ki se je razvil v Sevastru, je padel en orožnik. V Boleni blizu Kurvelesja so ujeli bivšega orožniškega stotnika Ismaila Džilbegaja, ki je bil z Etmetom Totom eden izmed glavnih organizatorjev upora. Skupaj z njim sta bila ujeta še dva upornika. V gozdovih Kurvelesja so trlele orožniške patrulje ob upornike, katerih večina so kaznenci, ki jih je osvobodil Etmet Tot. V boju je padlo 6 upornikov.

Ofenziva Francije in Anglije proti osi Rim-Berlin

Anglija in Francija hočeta za vsako ceno preprečiti, da bi se Evropa razdelila v dva nasprotujoča si ideološka tabora

Pariz, 19. maja. p. Velika diplomatska akcija obeh zapadnih evropskih velesil, ki se je zasnova ob priliki kronanja angleškega kralja in se je sedaj pričela v Parizu nagio izvajati, je dosegla po informacijah francoskih listov že doslej velik uspeh. Ne glede na angleško rezerviranost napram Rusiji kaže vse, da bodo Anglija, Francija in Rusija sodelovale v veliki ofenzivi, ki se je spocela v Londonu proti osi Rim - Berlin, zaradi katere je Evropi grozila že prav resna nevarnost, da se razdeli v dva nasprotna tabora. Komunikacije, ki je bil snodi objavljen o razgovorih Litvinova s francoskimi državnikmi, je pokazal osnovno te nove akcije, ki jo predstavlja potrditev preizkušene načela o nedeljivem miru in kolektivni varnosti.

Na tej osnovi temelji tudi angleško-francoska akcija za obnovo Podunavja. Tej osnovi so prilagodeni tudi načrti, ki jih je v Londonu razvil češkoslovaški min. predsednik dr. Hodža. Danes se je o njih zunanji minister Delbos pričel razgovarjati z avstrijskim tajnikom za zunanje zadeve Schmidtom, ki je prispel včeraj v Pariz. Delbos si je prizadeval predvsem, da bi Schmidta in preko njega pridobil na eni strani dr. Schuschnigga, na drugi strani pa madžarske odločujoče faktorje, za konkretno zblizanje med Avstrijo in Madžarsko s Češkoslovaško. V gospodarskem pogledu so bili med temi državami doseženi že konkretni uspehi, v Parizu pa ima pasti odločitev o političnih vprašanjih.

Kar se tiče razvoja odnošajev v srednji Evropi, naglašajo listi, da bosta Anglija in Francija tesno sodelovali predvsem glede ohranitve popolne avstrijske neodvisnosti. Avstrija bi morala v tem primeru seveda pristati na splošno mednarodno-politična načela obeh velesil, zaradi česar bi se ravno morala nasloniti v večji meri na Češkoslovaško.

Se mnogo večji pomen pa pripisuje pariški tisk razgovorom, ki bodo te dni v Parizu glede sodelovanja Jugoslavije pri tej akciji obeh zapadnih evropskih velesil. »Tempse« pravi v svojem uvodniku o tej stvari:

Stremljenja, ki se kažejo v Beogradu za tesnejše gospodarsko sodelovanje z Nemčijo in ki so se pojavila na političnem in gospodarskem sporazumu med Jugoslavijo in Italijo, so izzvala v nekaterih krogih vprašanje, kako bo mogoče to novo orijentacijo spraviti v sklad z načeli Male antante in z njenimi pakti. Po zadnjem zasedanju stalnega sveta Male antante in po Benešem obisku v Beogradu naglašajo odgovorni jugoslovanski činitelji, da novi odnošaji med Jugoslavijo in Italijo ter Nemčijo v ničemer ne zadevajo doseženih odnošajev med državami Male antante in da z njimi niso bile prekršene obstoječe pogodbe. Če so nastali o tem kakšni dvomi, se bodo ob priliki bližnjih pariških razgovorov nedvomno do kraja pojasnili.

Francija vztraja na načelu nedeljivosti miru

Pariz, 19. maja. AA. Listi se mnogo bavijo z razgovori, ki sta jih imela Blum in Delbos s sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve Litvinovom.

»Petit Parisien« naglašja, da sta izjavili obe vladi, da hočeta ostati zvesti francosko-sovjetskemu paktu, pri čemer izključuje sodelovanje drugih držav v tej zvezi. Prav tako sta mnenja, da ta pakt ne izključuje drugih dogovorov, če bi bili v skladu z njegovimi določbami, kakor tudi ne sklenitve zapadnega pakta, ki je zopet v ospredju.

»Echo de Paris« vprašuje: Kakšna bo vloga Sovjetske unije glede na svobodno nevtralnost Belgije? Vse kaže, da bo vloga mnogo večja kakor so doslej mislili. Zato je izmenjava misli med Blumom, Delbosom in Litvinovom logično nadaljevanje londonskih pogajanj med Delbosom, Baldwinom in Chamberlainom, nikoli pa ne smemo pozabiti, da je glede na vlogo Sovjetske unije postavljena meja in sicer v vprašanju vojne možnosti.

»Ouvre« pravi, da je uradno poročilo o Litvinovijevih razgovorih v Parizu zadovoljivo v vsakem pogledu. Vrh: so se v istem duhu kakor razgovori ob svečanostih v Londonu. Londonska pogajanja so pokazala,

Kongres za borbo proti jetiki

Ugodnosti za vse kongresiste, ki pojdejo v Arangelovac

Beograd, 19. maja. AA. V zadnjih 10 letih je umrlo v Jugoslaviji za jetiko nad 450.000 ljudi, od teh 367.000 za pljučno jetiko. Naša država spada na ta način med najbolj jetične na svetu. Na stotisoč prebivalcev jih umre na Nizozemskem 64, v Nemčiji 79 v Italiji 108, v Avstriji 143, na Češkoslovaškem 150, na Madžarskem 188, v Jugoslaviji jih je pa umrlo 240 na 100.000 ljudi leta 1935. Posebno visoka smrtnost zaradi jetike je v naših mestih, kjer znaša do 25%, tako da umre povprečno vsak četrta mešan za jetiko. Ker je jetika pri nas ljudska bolezen, se moramo proti njej boriti z organiziranimi silami držav, znanstva in samouprave kakor tudi s socialno človekoljubno iniciativo zasebnikov.

Naša največja organizacija v tem oziru je Jugoslovanska liga proti tuberkulozi s 47 banovinskimi in krajevnimi ligami in zvezami, in znanstveno Jugoslovansko fiziološko društvo. Svoji tretji jugoslovanski kongres pripravljata ti dve organizaciji v Arandelovcu od 22. do 24. t. m. Glavni socialno medicinski predmet prvega dne je načrt zakona o tuberkulozi. Referiral bo do načelnik ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Stevan Ivančič, predsednik državnega sveta dr. Stefan Šagin, dr. Robert Neubauer in dr. Radmiljo Jovanović. Predmet drugega dne bo »supernfekcija in varstveni ukrepi«, o čemer bodo poročali dr. Jevrem Nedeljković dr. S. Janović, dr. T. Zivanović, dr. Furjaš, dr. Bor. Djordjević, dr. Robert Neubauer, dr. V. Orlić, dr. Aleksander Radosavljević, dr. Miodrag Zračević, dr. P. Samardžija, dr. Vlado Spužić in dr. Julka Popović. Sa. vič. 23. maja bo letni občni zbor Jugoslovanske lige proti tuberkulozi, 24. maja pa

da smatrajo demokratske dežele še vedno načela nedeljivosti miru, kolektivne varnosti in podpiranja Društva narodov za nemajne temelje svoje zunanje politike. Desničarski »Jour« piše: Za sedaj ostajajo francosko-sovjetski stiki takšni, kakršni so bili doslej. Obe vladi vodita skupno akcijo v okviru Društva narodov.

Delbosov obisk v Bruslju

Bruselj, 19. maja. AA. Za obisk francoskega zunanjega ministra Delbosa v Bruslju je določen naslednji program: Prihod v Bruslju 20. t. m. dne 21. t. m. ob 11. avdienta zunanjega ministra Delbosa pri kralju Leopoldu III., ob 17.30 konferenca Delbosa in Van Zeelanda v predsedstvu vlade, ob 20. Delbosov odhod v Pariz.

Pomen londonskih posvetovanj

London, 19. maja. b. Večina tujih delegacij, ki so se udeležile kronanja, je odpotovala že v binkoštnih praznikih. V Londonu je nastopilo zopet normalno življenje, odmev razgovorov, ki so se vršili za kulisami velikih dogodkov kronanja, pa je še vedno zelo velik. V glavnem lahko rečemo, da so se londonska majska posvetovanja sukala okoli treh glavnih kompleksov vprašanj: okoli srednje Evrope, za katero je zanimanje trenutno morda največje, okoli francosko-nemških odnošajev in načina njih morebitne in možne ureditve ter okoli sporazuma med Anglijo in Japonsko. Pri vseh treh problemih je seveda šlo v glavnem le za informacije in izbrano medsebojno izmenjavo misli.

Foreign Office je pokazal to pot izredno zanimanje za podunavska vprašanja. Na zunaj je prišlo to do izraza predvsem v intenzivnih angleških posvetovanjih s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Hodžo, avstrijskim državnim podtajnikom za zunanje zadeve dr. Schmidtom in madžarskim zunanjim ministrom dr. Kanyo. Zdi se, da niso točne one vesti, ki so pripisovale tem razgovorom nekaj mledujoč značaj, kakor da bi se bile vse srednjeevropske države v Londonu potovale za angleška jamstva svojega suverena obstoja. V avstrijskih krogih v Londonu so odločno zanikali, da bi bila zunanja politika Avstrije kakorkoli naperjena proti drugim državam. Atmosfera pomirjenja v tem pregledu Evrope je našla posebno očitno zunanji izraz pri istočasnem sprejemu češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Hodže pri angleškem kralju in madžarskega zunanjega ministra dr. Kanje pri kraljici. Vsekakor je zanimivo, da označuje list »Sunday Times« razgovore dr. Hodže z Edenom in Nevillom Chamberlainom za najbolj zanimive razgovore med potekom londonskih kronanskih svečanosti. Iz tega bi se dalo sklepati, da je prav v teh razgovorih prišlo do načelno važnih ugotovitev povsem konstruktivnega značaja. Njih osti ni seveda obrnena proti nobeni državi. Trdi se lahko nasprotno, da je bil prav za prav njih edini namen samo še večje pomirjenje vsega podunavskega bazena.

Beck pri Edenu

London, 19. maja. AA. Britanski zunanji minister Eden je imel dopoldne razgovore s poljskim zunanjim ministrom Beckom.

Eden pojde v Ženevo

Ženeva, 19. maja. b. Zasedanja sveta Društva narodov, ki se bo začelo dne 24. t. m., se bo udeležil v imenu Velike Britanije sam zunanji minister Eden. Na dnevnem redu je med drugim nova ureditev lokarnskega sistema varnosti.

Dr. Hodža se je vrnil v Prago

Praga, 19. maja. b. Ministrski predsednik dr. Hodža se je s člani češkoslovaške delegacije v Londonu vrnil v Prago. Zunanji minister dr. Kamil Krofta bo podal referat o zunanjepolitičnem položaju v zvezi s Hodževimi londonskimi razgovori na seji zunanjepolitičnega odbora češkoslovaškega parlamenta dne 24. t. m.

občni zbor Jugoslovanskega fiziološkega društva. Udeleženci si bodo ogledali nato več krajev.

Za udeležence kongresa so dovoljene razne ugodnosti, tako polovična vozina po železnici, vsem udeležencem bo nudila uprava zdravilišča brezplačno stanovanje, ter 1 večerjo, 2 obeda in 1 banket. Prijavnina za kongres znaša 100 Din za člana, 60 din za rodbinskega člana, ter naj jo vpošljejo udeleženci takoj na čekovni račun 56.489 poštne hranilnice v Beogradu. Na prijavo brez istočasno nakazane prijavnine se vodstvo kongresa ne bo oziralo. Državnim uslužbencom, ki se nameravajo udeležiti tega kongresa, so dovolila centralna oblastva v Beogradu dopust od 20. do 28. maja.

Obisk lorda Plymoutha na Finskem

Helsinki, 19. maja. AA. O bližnjem obisku stalnega državnega podtajnika v britanskem zunanjem ministertvu lorda Plymoutha na Finskem piše list »Viksonomat«, da sicer ne bo uradnega značaja, vzlic temu pa bo imel precejšen političen pomen. Lord Plymouth bo prišel v stike z vodilnimi osebnostmi finskega političnega in gospodarskega življenja. V obisku vidi list nov dokaz prijateljskega razmerja med Veliko Britanijo in Finsko. Na koncu izraza upanje, da bo Velika Britanija pristala na pogajanja o izpremembi mednarodnih določil, ki prepovedujejo Finski utrjevanje Alamskih otokov, ker predstavlja ta prepoved veliko nevarnost za jugozahodno Finsko ja do neke mere tudi za severno Švedsko.

Kupujte domače blago!

Beležke

Napori, da postane Beograd tudi gospodarski center

V Beogradu je predaval pod okriljem »Srbskega kulturnega kluba« tajnik beogradske industrijske zbornice dr. Stevo Popović o Beogradu kot gospodarskem središču države. V svojem predavanju je obžaloval, da ni postal Beograd po zedinjenju poleg političnega tudi gospodarsko središče naše države. V tekmi, ki se je razvila med njim in Zagrebom za koncentracijo gospodarskih poslov, je zmagal Zagreb, čeprav je imel Beograd vse pogoje, da postane tudi gospodarsko središče države. Zadnje čase pa se razmere v tem pogledu popravljajo, ker imajo merodajni krogi večje razumevanje za potrebe in poslanstvo Beograda. Zlasti v poslednjih letih se je toliko storilo, da kmalu ne bo mogel nihče več odrekati Beogradu pravice postati gospodarsko središče države. Izgubljenega je bilo sicer mnogom ugodnega časa, toda vse se še da popraviti. Beograd mora imeti že 10 let najmanj pol milijona prebivalcev.

Predavanje dr. Popovića, ki igra odlično vlogo med beograskimi gospodarstveniki, je vsekakor značilno. V času, ko imajo gotovi krogi polna usta objub in zagotovil glede decentralizacije in dekoncentracije ter likvidacije centralizma, razmišljajo beograski gospodarstveniki, kako napraviti iz Beograda ne samo politično, nego tudi gospodarsko središče države. Kdor pozna intimne zveze teh krogov z vodilnimi beograskimi političnimi krogi, ta ve, da zasledujejo slične cilje tudi ti gospodarji. Sicer pa je dr. Popović sam javno prizbil, da je bilo v zadnjih dveh letih storjenega za gospodarsko okrepitev Beograda več, kakor prej vsa leta od zedinjenja sem.

Predsednik vlade in Sokol

V nedeljo je bil na Cetinju župni zlet cetinjske sokolske župe. Zlet je bil zvezan z blagoslovitvijo nove župne zastave, ki jo je poklonil črnogorskim Sokolom kralj Peter II. Razvijta prapora so se udeležili poleg zastopnika Nj. Vel. kralja tudi zastopniki bana, predsednika vlade, patrijarha itd. Po blagoslovitvi zastave je pozdravil zbrane Sokole kot zastopnik predsednika vlade dr. Stojadinovića narodni poslanec Vlada Jevtić, ki je v svojem govoru dejal, da bo predsednik vlade v bodoče povečal še večjo pažnjo razvoju jugoslovanskega Sokolstva. »Dr. Stojadinović se dobro zaveda, da izvršuje sokolska organizacija del onega velikega programa, ki bo skoraj prišel do izraza v veliki manifestaciji naše slege in dela pri vodstvu vseh naših narodnih in državnih poslov.«

Dr. Maček o politici

V nedeljo so se sestali v Zagrebu delegati »Gospodarske slege«, ki je, kakor je znano, gospodarska organizacija dr. Mačkovega pokreta. Na skupščini so izvolili nov odbor, v katerega je vstopil med drugimi tudi inž. Avgust Košutić. Po poročilih funkcionarjev in govornih raznih delegatov, ki so tožili zaradi težkih prilik, v katerih živi hrvaški kmet, se je oglašil tudi dr. Maček, ki je najprej zavrnil razne kritike na račun delovanja Gospodarske slege. »Žal ni mogoče ločiti politike od vsakdanjega življenja. Politika je borba tistih, ki so zadovoljni, z nezadovoljnimi. Hrvati pa se moramo boriti in politizirati, ker nismo in ne moremo biti zadovoljni.«

Staroradikalški shodi

Pristaši g. Ace Stanojevića so zopet pričeli po daljšem odmoru prirejati shode, na katerih razlagajo ljudstvu svoje poglede na pereča politična vprašanja. V nedeljo so se sestali na poziv poslance Boška Zeljkovića v Bosanski Krupi, kjer so jim govorili poslanci Stojan Špadijer, Mihajlo Djurović in Stamenko Stošić. Glavni govornik je bil Stojan Špadijer, ki je v ostrem tonu govoril skoraj dve uri o notranji in zunanji politiki. Razpravljal je tudi o rešitvi hrvaškega vprašanja in zahteval, da so voditelji združene opozicije našli zdravo osnovo za pogajanja z dr. Mačkom, ki mora sedaj samo proučiti njihove predloge.

V Novem Sadu pa je govoril pristajem Ace Stanojevića poleg dr. Laze Markovića še Ranko Trifunović. Sestanek pa je bil razmeraoma slabo obiskan.

Lepe besede dr. Čubrilovića

Med redke optimiste glede uspeha pogajanj med beograsko združeno opozicijo in dr. Mačkom za skorajšnji sporazum med Srbi in Hrvatimi spada vsekakor zemljoradniški poslanec dr. Branko Čubrilović, ki je nedavno že objavil, da je prenesel pogajanja za ta sporazum iz osebnega v brzih vlak. Kljub slabemu sprejemu, ki ga je bil deležen s svojo posredovalno akcijo v Beogradu, kar ne mara odnehati. Tako je razlagal tudi to nedeljno svojim prijateljem v Banjaluki, da stvari le ne stoji tako slabo in da se bodo končno le združile vse opozicijske skupine in napravile tako zaželjeni in potrebni sporazum. »Srbski kmet pa tudi lahko veruje, da sta dr. Maček in Hrvatska seljačka stranka za sedanjoo državo, v kateri samo zahtevata svoje pravice. Srbski kmetje ne žele niti plemenske, niti verske, niti narodne fronte, ki bi lahko škodovala Hrvatom. Srbski kmetje hočejo tako državo, da bodo v njej enakopravni Srbi, Hrvati in Slovenci. Državno politiko je mogoče voditi samo v znamenju sporazuma med Srbi in Hrvatimi.«

Štrajk občanov

V »Jutru« smo že parkrat zabeležili svojevrsten štrajk prebivalcev občine Osovo v Bosni. Občina je bila leta 1935 na novo ustanovljena proti volji prebivalcev, ki hočejo ostati pri svojih prejšnjih občinah in zato zahtevajo, naj se osovaka občina spet ukine. Ko so bile lani razpisane občinske volitve, v Osovu ni bila višezna nobena kandidatska lista. Enako se je zgodilo pri dveh nadaljnjih razpisih volitev. Sreski načelnik in poslanec dotične sresa sta si na moč prizadevala, da bi pridobila občane za sestavo in volitve kandidatne liste. Njuni napori pa so ostali brez uspeha.

Ko so tako trije razpisi volitev ostali brez rezultata in si občani niso hoteli izvoliti svojega občinskega odbora, je banska uprava imenovala občinski komisarja z dvema sosvetnikoma, ki naj bi vodili občinske posle toliko časa, da bi se duhovni pomirili in bi se moge volitve izvesti. Čim pa so postavljeni komisarji prejeli odloke o svojem imenovanju, so jih vrnil

Španija na novi poti?

Nova vlada znači prelom v elementu nemira in preorientacijo v smislu zapadne politike — Kaj piše »Slovenec« in kaj pravi »Samouprava«

Beograd, 19. maja. p. V tukajšnjih političnih krogih so vzbudila izvajanja ljubljanskega »Slovenca« o novi španski vladi veliko začudenje. »Slovenec« proglašja kabinet profesorja Negrina za novo rdečo vlado, ki je samo odsev brezglavja v rdečem taboru. Z njeno sestavo so propadli napori dosejdanega predsednika Larga Caballera, da očisti vlado od ekstremistov. V isti sapi proglašja Slovenec Caballera za španskega Lenina, ki si je nakopil ogromno premoženje in sedaj odnaša svoj plen v Mehiko. Ljubljanski list nadalje zatrjuje, da si bo novi španski kabinet pokvaril vse izgledje in simpatije, ki jih je sedaj Valencia uživala v svetovni javnosti, zlasti tudi, ker pomenja nadaljevanje meščanske vojne brez izgledov na kakršnakoli pogajanja za premirje, ali mir.

V ostrem nasprotju s izvajanjem ljubljanskega lista je članek, ki ga nocoj objavlja glavni organ JZ »Samouprava« in ki mu pripisujejo, da je napisan na podlagi oficijelnih informacij. Članek ima naslov »Španija rešena proletarske diktature«.

Uvodoma naglašja »Samouprava«, da so medsebojne borbe med levčarskimi strujami rodile zdravo reakcijo, ki je prišla do izraza v vladi profesorja Negrina. Poleg njega je prevzel važni resor državne obrambe Indalecio Prieto. Oba sta socialista zmernega mišljenja. Z njunim nastopom je republikanska Španija stopila v novo fazo svoje revolucije. Osvobodila

se je škodljivih vplivov anarhistov in sindikalistov, ki so igrali v prvi fazi vodilno vlogo.

Rešila se je pa tudi vpliva Sovjetov, ki je v drugi fazi revolucije postal že naravnost porazen. Z večerajšnjim dnem se je pričela tretja faza španske revolucije. Če bo sedanja vlada imela dovolj moči, da se odločno postavi proti lokalnemu odporu anarhistov v Kataloniji in delavskih sindikatov, si bo ustvarila zelo povoljne pogoje za rešitev celokupnega španskega notranjega problema.

Španija bo postala čisto španska stvar, kakor je to zahteval gref Ciano. Naloga nevtralnostnega odbora bodo postale enostavne. Nova vladna kombinacija v republikanski Španiji pomeni prelom v elementu nemira v državi, z onimi, ki so odkrito zahtevali proletarsko diktaturo. Njena pot ne vodi v Moskvo, nego v London. Eden izmed njenih glavnih mož, Prieto je znan anglofil. Ta nova orientacija daje prijateljem miru v Evropi nado, da bo novi kabinet Negrina postal še trden branik evropske demokracije na nemirnih španskih tleh, ogroženih po anarhosindikalističnih elementih. Pričakovati je, da bo sedaj mogoče načeti definitivno ureditev španskega problema in da se poskusil doseči sporazum tudi s Francmom. S tem preokretom v Španiji je Evropa afirmirala svojo težnjo, da si ohrani red in mir in da odločno pogasi vsak požar, da s ne bi razširil na vso sosedščino in ves svet.

Naš prometni minister na Poljskem

Varšava, 19. maja. AA. V Zakopane so prispeli jugoslovanski prometni minister dr. Mehmed Spaho, generalni ravnatelj jugoslovanskih državnih železnic Naumović in pomočnik poljskega prometnega ministra Bobkowski. Na železniki postaji so jugoslovanska gosta pozdravili zastopniki krajevnih oblasti. Na peronu je stala godba poljskih planincev. Ministrar dr. Spahu so izročili kot častni dar pipo in palico, kakršne nosijo poljski planinci v teh krajih. Minister dr. Spaho in njegovo spremstvo so se z avtomobilom odpeljali nato na izlet po poljskih krajih Tatre. Zvečer so se jugoslovanski gostje pripeljali v letovišče Apko.

Varšava, 19. maja. AA. Danes ob 9.30 se je pripeljal iz Zakopanov v Varšavo prometni minister dr. Mehmed Spaho z generalnim ravnateljem državnih železnic in osebnim tajnikom Sahinagićem. Jugoslovanski prometni minister je prišel v poljske prestonice na uradni obisk na vabilo svojega poljskega tovariša. Na var-

šavski železniški postaji so ministru dr. Spahu priridili prisrčen sprejem, pri katerem so sodelovali kraljevski poslanik dr. Grigsono s poslaniki osebem, poljski prometni minister s svojima dvema pomočnikoma in višje uradništvo prometnega ministrstva. Dalje so bili navzočni zastopniki zunanjeja ministrstva, višje uradništvo pokrajinskega ravnateljstva železnic, predsednik poljsko-jugoslovanske lige in zastopniki muslimanske cerkvene občine v Varšavi.

Ob 12. je Spaho položil na grob neznanega junaka velik venec z jugoslovansko trobojnico. Polaganju venca sta prisostvovala razen spremstva dr. Spaha in prometnega ministra Ulricha tudi poslanik dr. Grigsono in poslaniki svetnik Kojić. Ob 12.30 je sprejel predsednik poljske republike Moscićki dr. Spaha in posebni avdienti in mu pri tej priložnosti osebno izročil visoko odklikovanje Polonije Restitute 2. stopnje.

Naši zadružniki v Pragi

Beograd, 19. maja. AA. Za otvoritev kmetijske razstave v Pragi je predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža povabil v goste zastopnike našega združništva. Ekskurzijo priredi glavna združna zveza. Na ekskurzijo pojdejo zastopniki našega združništva iz vse države, kot odposlanec vlade pa minister brez portfelja dr. Djordjević.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 19. maja. AA. Imenovana sta za zdravstvenega uradniškega pripravnika pri sreskem načelstvu v Celju dr. Franc Sreznik, doslej v Gornji Radgoni, za zdravstvenega pripravnika okrajnega načelstva v Škofji Loki pa dr. Valentin Ivanec, zdravnik banovinske bolnice v Pakracu.

Napredovanje učiteljev

Beograd, 19. maja. p. Napredovali so v 5. položajno skupino naslednji učitelji in učiteljice: Silva Božić v Mariboru, Jostp Gosak v Tebarhju pri Celju, Marija Fajdiga v Ljubljani, Marija Ježovnik na Pobrežju pri Mariboru, Emil Krizman na Planini pri Šmarju, Ana Malj v Primeskovem pri Kranju, Ivana Paternost v Trzinju, Anton Kadunc pri Sv. Gregorju na Kočevskem in Julij Čenč v Kamniku.

Zborevanje davčnih iztirjevalcev

Beograd, 19. maja. p. Udruženje davčnih česketorjev je imelo v Beogradu svoj občni zbor, na katerem je bil za predsednika udruženja izvoljen Vinko Loboda in Ljubljane.

Policijske olajšave za tujski promet

Beograd, 19. maja. p. V notranjem ministertvu je bila dopoldne konferenca vodilnih policijskih uradnikov iz vseh naših tujističnih mest in krajev. Vodiljo je načelnik javne varnosti Kerševan. Namen konference je bil, da se določi v smislu obstoječih odredb postopanje, po katerem bi se tujoim olajšali opravki na poljoiji, kar bi nedvomno mnogo prispevalo k razvoju našega tujškega prometa.

Obsedno stanje v južnem Iraku

Berlin, 19. maja. br. Po vesteh iz Asaba je v južnem Iraku nastal upor. Arabeke oblasti so takoj intervenirale in je bil do slej aretiran kot vodja upora neki južnoarabski šejk. Obenem so prijeli 50 njegovih najbližjih sodruinov, med njimi tudi tri iraške poslance. Vlada je poslala v južne kraje države večje oddelke vojaštva. V južnem Iraku je bilo proglašeno obsedno stanje.

Sporazum o aleksandretskem sporu

Pariz, 19. maja. br. Odbor strokovnjakov ki je razpravljalo o sporu glede Aleksandrete med Turčijo in Francijo je v soboto končal svoje delo. V smislu sklepa sveta Društva narodov z dne 27. januarja je odbor sestavil načrt posebne konvencije, ki ureja vse sporne zadeve med Francijo in Turčijo. Konvencija bo sedaj predložena Društvu narodov.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo jasno vreme po vsej državi. Ponekod niso izključene krajevne nevihte z dežjem in plohami. Dunajska: Po večini jasno in toplo, ponekod morda nevihte.

Vzroki tragedije v Mengšu

Peter Zarnik se je hotel ločiti, ne da bi plačeval za družino

Mengeš, 19. maja. Preden je na široko poje, ki leži med Mengšem, Kamnikom in Kranjem, večerjad pade prvi mrak, je na samotni domači zidarskega delavca Petra Zarnika, ležeči na prijatni ravni med cestama proti Kranju in Komendi, padlo nekaj strelav, ki so začrtali zadnje poglavje o družinski tragediji, kakršne ta kot lepe slovenske zemlje še ne pomni.

Med njivami in travniki od Mengša pa do Komende in Kamnika so na široko razsejane vasi in posamični domovi, katerih prebivalci se v glavnem preživljajo od tega, kar jim daje skopa, plitka zem-

Podoba je, da drug o drugem nista imela najboljšega mnenja, zakaj neprestano sta se sumničala, da drug drugega varata. Peter se z njeno družino ni mogel razumeti in zlasti sta si bila v navzkrižju s Francetom, ki je ne le prav čeden, temveč tudi izredno krepak fant in je njegova beseda pri hiši zmerom nekaj veljala. Oba sta bila zaposlena pri Dukiču, a medtem ko sta bila pri delu dobra tovariša, sta si bila doma pogostokrat v laseh. V zakonu sta se Petru rodili dve hčerki, triletna Jožica in mala Štefka, ki je komaj v šestem mesecu.

Kjub temu, da je imel doma dva srč-

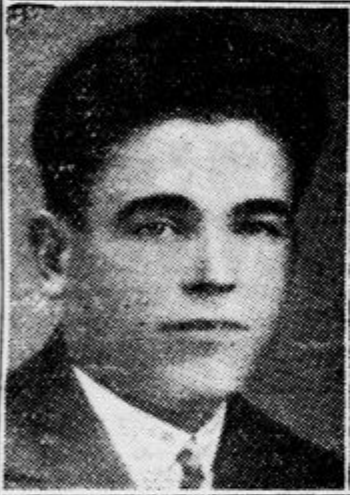
skupaj žal. Boste že videli, kaj se bo še zgodilo. Tedaj pa se je vmešal ženin brat Franče in vprašal: — No, kaj bi se pa moglo zgoditi?

V odgovor je Peter brez besede potegnil iz žepa samokres

in ga naperil na svaka. Isti hip je že počil strel in France je začutil v trebuhu žgočo bolečino. Dasi je fant izredno močan, je takoj uvidel, da nasprotniku, obo-roženemu z revolverjem, ne bo kos in je planil skozi okno iz hiše. Peter pa je ves divji še enkrat ustrelil za njim in ga zadel v hrbet. Nevarno ranjen je France bežal čez polje in ves iz sebe klical na pomoč. Peter pa je podivjan skočil v vežo in iz hiše. A ko je videl, da se je njegov svak onkraj travnika in njiv zgrudil na tla, se je spet okrenil v hišo. Tašča je prihitela za njim in ga rotila za pet ran božjih naj se spametuje in naj da mir. Vsa zbegana je zrla revolver v njegovih rokah in ga spraševala: — Ali imaš še kaj patronov v njem? — Ne, je zmeden odgovarjal, saj jih nimam več.

Takrat pa je iz kuhinje, v kateri sta ostala samo otročička, stopila v vežo njegova žena.

V hipu je Peter spet pobesnel, stopil je proti njej in dvakrat zapored ustreliš vanjo. Zadel jo je v prsi pod vratom. Zbežala je pred njim okrog hiše, a na drugem voglu se je zgrudila v mlaki krvi. Ves iz uma se je Peter takrat še enkrat ogledal okrog hiše, a ko je videl uspeh svojega krvavega dejanja, si je na robu njive pred hišo še sam pogladil krogljo v prsi. Zadel je prav v levo odvodnico pod vratom. Onkraj travnikov in njiv pa je med tem krvavel nevarno ranjen France Dolar.

Pokojni Peter Zarnik

Njegova žena Štefka

lja. A skoraj nobena hiša ne more izhajati, ne da bi nekaj njenih otrok poiskalo dela v bližnjih in daljnih tovarnah od Kamnika do Ljubljane. Tako se na tem predelu stika dvoje družabnih kultur: tradicionalna, patriarhalna domačnost gorenjskega kmeta in način življenja, kakršnega je uveljavil medni sistem sodobne industrije. Na tej socialni osnovi se spočenejo tragedije, ki so v širši okolici Ljubljane, zlasti v letih gospodarske krize, tako pogoste. Premajhne kmetije ne morejo živeti brez dohodka, ki ga delavci prinašajo iz mesta in industrijskih središč. Ob mezd, ki prihaja k hiši, pa se hkratu bitja stari agrarni in moderni tovarniški svet. Odtod je vznikla tudi katastrofa družine zidarskega delavca Petra Zarnika v Topolah pri Mengšu.

Pred dobrimi tremi leti

se je Peter Zarnik, ki mu je bilo zdaj pravkar 27 let in ki je po rodu iz Suhadol pri Kamniku doma, poročil z dve leti mlajšo Štefko Dolarjevo, katere mati je imela skromno posestveco na Vrhopljah. Takrat sta bila še oba zaposlena v tovarni Titan v Perovem in izprva sta sama zase stanovala v Podgorju. Ko je Zarnik pozneje izgubil službo, je iskal prilike, da pride do kakšnega dela v Ljubljani in od takrat je bil največ zaposlen kot pomožni zidarSKI delavec pri Dukičevi tvrdki. Mati Dolarjevo je takrat še imela svoj dom na Vrhopljah, a mlada dva sta ves ta čas tiščala vanjo, naj bi prodala in naj bi kupila parcelo kje v okolici Mengša, da bi bila vsa družina bliže Ljubljani. Nerada se je mati vdala, prodala je posestveco svoje-mu bratu in je na polju pri Topolah kupila parcelo, na kateri so se odločili, da zgradijo njen zet in njen 24letni sin Franče skupen dom. Mati Marija je dala parcelo prepisati na svoje ime, a ko so začeli zidati, so se domenili, da bo polovica hiše last njene hčerke Štefke, polovica pa njene sina Franceta. Toda že način, kako je hiša polagoma rasla iz tal, je nudil dovolj nazornost razdora, ki se je bil na tihem zasedjal v družini. Hišica je pritrčala in obseg v splošnem delu dvoje skromnih endružinskih stanovanj: na vsaki strani matina veža, kuhinja, večja skupna soba in kamrica. Denar za zidavo je v glavnem prispevala mati Marija Dolarjeva, nekaj svojih prihrankov je vložil njen zet, za delo so najeli zidarje. In ob nedeljah sta pomagala Peter in Franče. Zidati so začeli pred kakšnim letom in hišica je hiša toliko dozriela, da je v Francetovemu delu lahko družina za prvo silo že bivala, ona polovica, ki je pripadala Štefki, oziroma Petru, na je še zmerom v povsem surovem stanju.

Ze samo poslopje je nekakšna živa slika razmerja, ki je vladalo v družini.

Medtem, ko sta se Peter in Štefka izprva čisto dobro razumela, so polagoma prihajale zmerom večje zadržbe na dan.

Prav ta čas pa se je razmerje med Petrom in Štefko poostriilo do vrha.

Ona je očitala njemu, da je vse, kar je na Sušaku zaslužil, sproti zapil, on pa ji je vračal, da ga je med tem varala z drugimi. Preprij je polagoma rasel in Peter se je nazadnje odločil, da ženo in otroke zapusti in se preseli k svojemu bratu Tonetu v Suhadol. Teden pred binokšnimi prazniki je prišel zvečer s svojim bratom vinjen domov, da uredi svoje zadeve z ženo in njeno rodbino in se izseli. Franceta takrat ni bilo v hiši in mati se je vsa preplašena zaklenila v kuhinjo pred njim. Peter pa je z bratom vlioli vrata in je že takrat grozil po stanovanju, da bo z vsemi skupaj obračunal. Potem se je izselil in odnesel iz hiše tudi vse one kose pohištva, za katere sta obroke plačevala skupno z ženo.

Ves ta čas si je Peter hkratu prizadeval da pridobi ženo.

za ločitev zakona.

Ona se je temu predlogu upirala in mu grozila, češ: »Bom že pri sodišču dosegla, da boš plačeval za otroke, če ne maraš z nami živeti in zanje skrbeti!« Prav večera je bila mimogrede na sreskem sodišču v Kamniku v tej zadevi. On sam pa je moral pred nekaj dnevi prejeti povabilo k zaslišanju, h kateremu bi moral priti 25. t. m. Z vsoto to afero v zvezi se je Peter že ves čas pripravljval, da obračuna s tisti, ki jim je pripisoval vso krivdo za svojo življenjsko nesrečo. V nedeljo je prodal kolo in si kupil revolver, a nikomur še ni rhnul, za kakšne reči se je odločil. Sročil pa se je na povratku z dela v Ljubljani oglasil na domu svoje žene in kmalu po njegovem prihodu se je vnel usodni preprij. Žena mu je sporočila, da je bila čez dan na sodnji.

— Ali misliš plačevati za otroke? ga je vprašala.

— Nikdar ne dobiš niti pare od mene, jo je zavrčal mož.

— Ti le govori, kar hočeš, mu je odgovarjala Štefka. Jaz pa bom že znala tako urediti, da ti bodo odtegovali od mezde.

— Nič mi ne bo ničesar odtegoval. Grem že rajši spet na Sušak nazaj, ti me pa le išči s sodnjo.

Tako je beseda dala besedo, nazadnje pa se je žena razburila in zagrozila, da bo vse skupaj prodala in šla kdovekam stran.

— Če mi pa to storiš, vam bo še vsem

Žrtve divjaških napadalcev

V ptujski bolnišnici leži po praznikih šest hudo poškodovanih

Ptuj, 19. maja. Tudi Ptuj s svojo lepo okolico je doživel krasne binokšne praznike. Prebivalstvo je bilo še močno pod vtisom divjaškega zločina v Muretnicah in pričakovali smo, da bo to skrajno žalostno dejanje vsaj za nekaj časa porazno vplivalo na podčelzsko mladino in da bodo zaenkrat prenehali grdi zločini, ki našim krajem jemljejo čast in ugled. Toda na žalost se je kronika binokšnih praznikov spet polnila z obsebnimi vrednimi dogodki. Ptujski bolnišnica je sprejela šest ranjenecv. Tako je bilo znova grozno potrjeno, da alkohol jemlje pamet kmečkim fantom, ki v pijanosti ne poznajo razlike, s kom imajo opravka in te gladko napadejo, če jim mimogrede pridev v oblast. Skrajni čas je, da se surovost odločno zatre. Kajti ne moremo trpeti, da bi naša lepa pokrajina venomer trpela na ugledu zaradi posameznih fantalinov, ki se gredo napit zgolj z namenom, da bodo nato lahko uganjali svoja divjstva.

27-letni kmečki fant Tomaž Strelec se je na binokšni ponedeljek proti večeru peljal s kolesom iz Nove vasi proti Sv. Marku, namenjen dalje v Spuhljo. Na cesti ga je prestregel neki fant in ga začel takoj napadati. Strelec je presenečen in prestrašen skočil čez plot, toda napadalec ga je udaril z nekim topim predmetom, da mu je zlomil levo nogo. Ne da bi se dalje brigal za žrtve, je napadalec nato urno pobegnil, Strelec je začel klicati na pomoč. Bil je kmalu nato prepeljan z reševalnim avtom v ptujsko bolnišnico.

Ze na binokšno nedeljo je postal žrtev napada 20letni hlapec Vinko Stolin iz Rogoznice. Zvečer se je z nekim tovaršem na kolesu peljal skozi Brstje. Na cesti je stala skupina kakih 15 fantov. Prestregli so oba kolesarja in takoj je nastal preprij. Neki surovež je udaril Stolina po glavi s tako silo, da mu je počila lobanja. Vendar mu še upajo v bolnišnici rešiti življenje.

V Gruškovnjaku v Halozah pa je bil na cesti napaden 42letni Konrad Terbac. Vračal se je domov, ko ga je prestregel neki Kl. St. in ga z nožem sunil v trebuh. Poškodovanca so hitro prepeljali v bolnišnico, kjer so ga operirali. Njegovo stanje je smrtonosno.

Enako je postal žrtev noža 20letni Janez Breznik, sin posestnika iz Trnovskega vrha pri Sv. Boltenku v Slovenskih goricah. V bližini domače hiše ga je neki zaplotnik napadel z nožem in ga večkrat sunil v hrbet. Tudi Breznikovo stanje je precej nevarno.

Na cesti proti Vurbergu sta se na binokšni ponedeljek zvečer okoli 22. ure izkazala dva zločinska brata. Napadla sta Ambroža Švarca, hlapca v zdravilišču na Vurbergu. Tako sta ga pretepla, da je siromak nezavesten obežal na cesti. Toda to divjakoma še ni bilo dovolj. Po cesti je prišel še 28letni dlnar Vinko Jerman iz Selc. Zločinska brata, ki ju zdaj lovijo orožniki, sta se divja vrgla nanj in ga pretepla tako dolgo, da sta mu zlomila le-vico.

Mlada žena v grob, obupani mož pod vlak

Ljubljana, 19. maja.

Kronika letošnje pomladi beleži spet novo tragedijo mladega obupanca, in sicer kamnoseškega delavca Ivana Udovičiča iz Krinje v lendavskem srezu. V duševni pobitosti se je vrغل pod vlak.

Udovičič se je poročil pred podrugim mesecem, je pa sebe in ženo s težavo preživljal. Ko je zapustil službo aktivnega narednika, ni našel stalnega zaslužka, četudi je bil pripravljen prijeti za vsako delo. Na binokšno nedeljo mu je žena, ki je bolchala na pljučih, umrla, kar je Udovičiča silno potrló. Zadnja dva dneva je bil zaposlen na cestnem delu pri Brezovici, je pa večerj opoldne delo prekinil, češ da mu je slabo. Od takrat je mračnih misli blodil okrog. Smrti ljubljene žene ni mogel prebolet. Vrgel se je pod vlak, ki ga je popolnoma razmesaril. Sinoci malo pred polnočjo ga je našel sofer Franc Medved blizu železniškega prelaza na podaljšku Alesčeve ulice, ob tako imenovani Jančigajevi poti. Medved je videl samo odrezano glavo in je o strašni najdbi takoj obvestil policijo. Komisija z zdravnikom dr. Lužarjem in podnačelnikom Florjanom je ugotovila, da je odrezana glava ležala kakih 6 korakov od prelaza v smeri proti Ljubljani, še nekoliko dalje pa truplo in suknič pokojnega, dočim so bili deli pljuč, možganov in reber raztreseni ob progi. Komisija je dala truplo prepeljati v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Smrtna nesreča uglednega posestnika

Šoštanj, 19. maja.

Okolica Šoštanja je v zadnjem tednu morala beležiti kar dve smrtni nesreči. Za Petrom Klančnikom v Lokovici se je smrtno ponesrečil Janez Glasenčnik, znani in ugledni posestnik v Zavodnjem pri Šoštanju. Mrtvega so našli v soboto, nesreča pa se je morala zgoditi že v četrtek. Ta večer je odšel Glasenčnik po opravkih k Smečniku. Vračal se je okrog 23. ure po kolovozni poti domov. Pot ima večje ovinko in v zppone, največji pa je v gozdu pod Sklopčnikom, kjer teče tudi potoček. Glasenčnik je očividno domneval, da je ovinek že tu in je krenil na levo. Pri tem pa je zgrešil brv, ki drži čez potoček, padel je po kamenju 5 m globoko v strugo, si prebil lobanjo in zlomil levo ključnico. Vode v strugi je sicer za 5 cm, a ker je priletel z obrazom v njo, je smrt nastopila zaradi utopljenja. V soboto dopoldne sta ga našla dva voznika. Pokopali so ga na binokšni ponedeljek ob veliki udeležbi Zavodnjčanov in drugih. Pokojnik je bil vedno napreden kmet in skrben oče. Več let je bil tudi občinski odbornik in član krajevnega šolskega odbora. Star je bil šele 49 let, njegova smrt je vse, ki so ga poznali, globoko presunila. Blag mu spomin!

Kupujte domače blago!

nam ga je ljubeznivo stavila na razpolo-go ljubljanska železniška direkcija, za kar smo ji vsi pot bili iz srca hvaležni, oblan od sofijskih dam in gospodov, ki so nam stiskali roke kot stariim znancem in prijateljem, nam poklanjali sveže cvetje in nas okrasili z bolgarskimi trobojnicami, da smo potem pač vsakemu Sofijčanu takoj padli v oči. Na peronu pa se je čul en sam navdušen »ur«, v katerega se je pomešala pesem sofijske »Rodne pesmic«, ki so ji odzdravili naši pevci. Odpejali so nas v enega najboljših sofijskih hotelov, v »Slavjansko Besedo«, kjer smo obedovali. Po obedu pa se še nismo dobobra odpočili od dolge vožnje, ko so nas že začeli oblegati številni sofijski prijatelji, s katerimi smo si na hitro ogledali mesto, nato pa se še hitreje pripravili na novo presenečenje — obisk sofijskega narodnega gledališča, kjer smo na velikem vrtlnem odru z užtkom sledili bogati, naravnost razkošni inscenaciji »Netopirja« v izvrstni zasledbi. Ob pol dvanajstih so bile na vrsti — bolgarske železnice specialite (do danes smo, hvala Bogu, še vsi zdravi...) v restavraciji »Čam-Korija«.

Naslednji dan (13. t. m.) je bil še bolj naporen. Banketi, obiski, govori, zdravice, koncert in spet banket — vse to si je sledilo z veliko naglico, na odmor nihče niti misliti ni utegnil. Tudi sofijski novinarji so nas »vzeli na pikco«. G. ravnatelj Pustoslavšek in moja malenkost sva bila kot zastopnika slovenskega novinarjev v naši družbi skupno s tremi gospodi in dvema damama povabljeni na kosilo, ki nam ga je pripravilo sofijsko novinarsko društvo, katerega predsednik je direktor »Slova« g. Mečkarov. Banketa so se udeležili zastopniki vseh sofijskih dnevnikov, med njimi tudi veterani bolgarskih novinarjev Georgij Nikolov, ki je ustanovitelj bolgarskega dnevnega časopisa in ki nas je z velikim veseljem opozoril, da se je z g-

Z liro in peresom po Bolgariji

Slovenski vokalni kvintet in ljubljanska Jugoslovensko-bolgarska liga na starih, uglajenih poteh — Bratje Bolgari pripisujejo obisku poseben pomen — Velik uspeh naše pesmi od Sofije do Varne

Varna, 15. maja. Končno vendarle, bo Rekel marsikdo, ko bo čital te vrste... Pet dni smo že na potu in se nismo še nič oglašili. Kdor sedi v Ljubljani, si seveda to zvedo kaj enostavno predstavlja. Tudi mi smo ob odhodu mislili, da bo naš izlet v Bolgarijo res samo izlet, prijeto družabno potovanje po slovanskem jugovzhodu, kjer bo sredi orientalske počasnosti dovolj časa za razmišljanje, nakupovanje spominov, pisanje pism in razgledanje, mimo uživanja vsega novega, za novinarja pa predvsem kar po več ur na dan prostih, da vam kaj napiše. Tako smo si mislili mi, a bratje Bolgari so vsekar mislili drugače...

Naša pot od Dragomana do Črnega mora in pot od tod nazaj do Dragomana ni nikak turistični izlet. Že v Dragomanu so nam gostoljubni prijatelji iz Sofije dali razumeti, da pripisujejo našemu obisku poseben pomen. Mednje prihajamo, tako so nam rekli, predvsem kot člani Jugoslov. — bolgarske lige v Ljubljani; potem imamo v svoji sredi ugledni Slovenski vokalni kvintet, ki ga tvorijo znani gospodje Milan Jug, brata Anton in Roman Petrovič, Martin Štibernik in Artur Sulc, in ki je najvil svoje koncerte kar v sedmih večjih bolgarskih mestih: v Sofiji, Trnovu, Varni, Burgasu, Jambolu, Plovdivu in Karlovu, kjer ga povsod že komaj pričakujejo; končno, tako so še poudarili, prihaja to počt z vami med nas naš največji slovenski prijatelj, ki sicer ni to pot prvič med nami ki pa je bil med onimi redkimi Slovenci, ki so že davno pred svetovno vojno utirali pota za zblivanje vseh južnih Slovanov, g. Rasto Pustoslavšek, ki je pogumno za-

stopal slovansko idejo med Slovenci tudi tedaj, ko je bilo to osebno močno tvegano. Z njim in še enim članom »Jutrove« redakcije, tako so nam še rekli, sprejemamo ob enem v vaši družbi zastopnike slovenskih novinarjev, kar za idejo, ki ji vsi služimo, tudi ni brez pomena. Zato si misel o obisku slovenskih »turistov« navzlic vsej vaši znani slovanski skromnosti kar izbijte iz glave!... V vaši družbi je to pot povzru še naš stari znanec g. minister dr. Niko Zupančič, ki ga seveda prav tako ne želimo sprejeti le kot »turista« v »prijetni« družbi...

Tako so nam, vidite, prijatni in gostoljubni bratje Bolgari, ki so jim Slovenci posebno pri srcu, že na meji vzeli vse iluzije o »udobnem« potovanju preko lepe Bolgarije. Zeleli in pričakovali smo manj, prejšli smo več! To prijeto presenečenje nam je v tolažbo in — opravičilo, ker se vam do danes še nismo javili. Nehote smo morali prevzeti nekakšno posebno »misijco«, ki je — vsaj v tako visoki obliki ne! — seveda nismo imeli v načrtu.

Tajnik naše lige g. Bučar, je organiziral našo potovanje kot »prijeten družaben izlet«. Bolgari pa so ga bom s svojo izredno pozornostjo in prijaznostjo spreminili v turnejo — »turnejo lire in peresa«. »Zrtve« smo, toda žrtve iskrenih bratskih čustev, ki jih sprejemamo z odprtim srcem. Družba je prav prijatna, vsi smo razigrani in dobre volje. Kdo bi tudi ne bil, saj imajo Bolgari za nas poleg besed povsod še mnogo drugih prijatnih reči...

Sedaj pa kar z nami na pot do Varne! Začelo se je »oficielno« prav za prav že

v obmejnem Dragomanu. Tam nas je 12. t. m. zjutraj čakal naš veliki in požrtvovalni prijatelj g. Dimo Kazasov, predsednik bolgarsko-jugoslovanskih »družestev« v Bolgariji in bivši minister ter bivši bolgarski poslanik v Beogradu, ki se je pred kratkim dalje časa mudil v Ljubljani in Sloveniji. Od tega trenutka dalje nas ta iskreni pionir zblivanja med nami in Bolgari ni več zapustil. Povsod je z nami, član je že takorekoko naše ekskurzije, kajti ob slovenski iz Sofije se od nas ni poslovil... Spremlja nas iz kraja v kraj, polne roke dela ima zaradi nas, skrbi za našo zabavo in za vse naše potrebe. Dobro pozna slovansko dušo, pa zato seveda med potjo ne pozablja naračati svojim prijateljem, ki jih ima mnogo po vsej Bolgariji, da nam jo nekoliko »privežejo« s svojim znanim odrešnim »vezilom« — dobro bolgarsko kapljico. Poznavanje Slovencev, kakor vidite, tudi na daljnem slovanskem orientu (ki, priznamo odkrito, marsikaj trezno presoja!) vedno bolj in bolj napreduje. Ne da bi se bili prej informirali v abstinentnem društvu, smo se pa z zgolj slučajno zbrali skupaj k sreči samo ljudje z manj odprto slovansko »dušo«, pa je zato nikjer čez mero ni treba »vezeti«... Samo eden je nekje melanholično vzdihnil, da se je bolgarskim »dušnim vezilom« res težko upirati. Seveda za žejoc, posebno med vožnjo v tej hudi vročini, ki je pritisnila po daljšem deževju, katerega so se tudi tu že naveličali, »za žejoc« (samo za žejoc, prosim!) se ga nihče izmed nas ne brani, posebno še, če je kapljica taka, kakor je bila na primer ona »bolgarska malaga« v Mezridi (na poti iz Sofije v Trnovo), kjer nas je po naročilu g. Kazasova že čakala pletenka, ki so nam jo darovali tamkajšnji prijatelji našega naroda in njegove — »duše«.

Toda — to je prav za prav že nadaljevanje dragomanskega začetka, ki vam ga

DANES IZIDE Ilke Vaštetove

„Roman o Prešernu“

Cene knjigi: bibliofilska izdaja Din 200.—, platno Din 100.—, karton Din 80.—

Domače vesti

Potovanje nemških inženjerjev agronomije po naši državi. Dne 6. t. m. je prispe...

Nov grob. V Cadranski vasi pri Poljanah je umrl g. Gustav Trotošek, vpokojen železničar in posestnik. Pokopali ga bodo jutri ob pol 16. Blag mu spominj, žalujočim naše iskreno sožalje!

Kongres Društva jugoslovanskih bibliotekarjev. Svoj II. vsedrinski kongres bo imelo Društvo jugoslovanskih bibliotekarjev 23. t. m. v prostorih vseučiliške knjižnice v Beogradu.

Sestanek baptistične mladine v Medmuru. Po medmurskih vaseh se močno širi baptistična veroizpoved. Največ baptistov je v Mačkovicu, kjer so že pred 11 leti zgradili baptistično svetišče.

Velika strelska svečanost v Kragujevcu. Strelska družina v Kragujevcu je otvorila svoje strelšče in je bilo zborovanje strelcev zelo svečano. Strelšče je otvoril društveni predsednik brigadni general Lukić, ki je komandantu šumadijske divizije...

Zahvala. Protituberkulozna zveza v Ljubljani se ob zaključku letošnjega protituberkuloznega tedna zahvaljuje vsem čimteljem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je teden tako v moralnem, kakor tudi v gnotnem oziru prav dobro uspel.

Protituberkulozni dispanzerji so vsakomur odprti. V dravski banovini so skoraj v vseh večjih krajih protituberkulozni dispanzerji, ki poslujejo doletene dnceve. Mnogo je pa siromskih držin, ki bi bile potrebne zdravstvene kontrole po teh dispanzerjih, vendar se ne javljajo, deloma iz nevednosti, deloma iz neodpustljive brezbrzičnosti za lastno zdravje in za okolično.

Emigranti iz Trsta, Gorice in Istre ter njihovi prijatelji priredijo v nedeljo 30. t. m. celodnevni izlet v Kamniško Bistrico. Odhod z vlakom ob 5.50 zjutraj z nedeljskega vozovnice. Kolesearke in kolesearji se odpravijo izpred nebotičnika ob 5.30 zjutraj.

Važen predlog občinskih zdravnikov primorske banovine. V Splitu je zborovala organizacija občinskih zdravnikov primorske banovine. Zborovali so ugotovili, da dolguje občine svojim zdravnikom 1 milijon 600.000 Din.

Demonstracija zagorjanja kajčega strupa. V Sarajevu dva črkača človeka mladi Muhamed Sahić, ki je profesionalni lovec strupenih kač, in upokojeni računski uradnik Mustafa Mujagić, ki na skrivnostne načine loči ljudi, ki so poslali žrtve kajčega strupa.

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega najčeste trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravnega Franz-Josefovega grenčice, ki jo je treba prejeti nekoliko segreti. Davno preizkušena Franz-Josefova grenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

Emigranti iz Trsta, Gorice in Istre ter njihovi prijatelji priredijo v nedeljo 30. t. m. celodnevni izlet v Kamniško Bistrico. Odhod z vlakom ob 5.50 zjutraj z nedeljskega vozovnice. Kolesearke in kolesearji se odpravijo izpred nebotičnika ob 5.30 zjutraj.

ravnateljem Pustoslavskem prvič seznanili v Sofiji že leta 1910, nakongresu slovenskih novinarjev, ki so se ga od Slovencev udeležili tudi gg. Ivan Hribar, Andrej Gabršček, Trstenjak, Makso Pirnat in dr. Treo. V razgovoru s sofijskimi novinarji je padlo mnogo zdravih pobud, ki bi se dale s pridom uresničiti. Tako so se naši bolgarski tovariši že prvi hip navdušili za obisk prve slovenske novinarske razstave, ki bo letošnjo jesen na ljubljanskem velesejmu. Mislim, da bi tak obisk pozdravili z veseljem ne le slovenski novinarji, temveč tudi vsi ostali naši rojaki. Govorilo se je tudi o bolgarski pobudi za skupno novinarsko zvezo in za sporazum o medsebojnem časnikarskem nenapadljivosti itd. Taki konkretni razgovori se mi zde pač najboljši dokaz, da misel na tesno zблиzjanje med nami in Bolgari napreduje in to v vseh bolgarskih krogih. Živi stiki vseh slojev obeh narodov bodo sedanjo osnovo, ki je vsekakor realna, še bolj poglobili.

je in dnevnik »Mir«, ki jih z užitkom čita vsak izobražen Bolgar... G. prof. Bobčev nas je prav slovensko pogostil na svojem prijaznem domu, kjer se je zbrala okoli njega elita sofijskih intelektualcev. Tudi ti razgovori so rodili semena, ki gotovo ne bodo padla na nerodovratna tla. Zelo ljubezno smo bili sprejeti tudi pri našem opolnočenem ministru g. dr. Jurišću.

Sredi teh sprejemov in razgovorov je bil naenkrat na vrsti tudi nastop našega odličnega kvinteta, ki je muzikalno sofijsko občinstvo s svojim harmoničnim podajanjem najlepših naših narodnih in umetnih pesmi naravnost navdušil. Bil je to njegov prvi uspeh na bolgarski turneji. Trnovski in drugi za njim gotovo ne bodo zaostajali.

Poglavje zase iz naših prvih sofijskih dni (na povratku se namreč naša družba še enkrat ustavi dva dni v bolgarski prestolnici) je bil spustem našega zastopstva — z gospodom Pustoslavskom na čelu — pri starem g. prof. Bobčevu, predsedniku »Slovanskega društva« v Sofiji, o katerega ciljih in namenih bom kdaj še posebej pisal. Človek ne more opisati, temveč samo doživeti trenutek, ko nam je veliki bolgarski slovanofil, ki je svojemu slovanstvu dal viden in konkreten izraz v svojih velikih delih, s katerimi se je proslavil po vsem slovenskem svetu, drugemu za drugim prisrčno stiskal roko, ne da bi nas bil mogel videti, ker je v svojem delu že povsem izgubil vid. Ni pa še izgubil bistrega in prodornega duha, ki mu omogoča, da še danes, ko mu je že blizu 87 let, diktira članke za razne revije.

Omenil sem že njegovo izredno poštrevnost. Marsikdo jo je poznal že od preje, toda do tako popolnega zunanega izraza je g. Kazasov menda še nikdar došel sam ni pripeljal. Z nami ne potuje le

preči 27krat udesil pacienta po glešnju desne noge, mramrajši svoj skrivnostni zagovor. Ostalo vodo je moral Sahić popiti in kmalu mu je z lica sploh otekla. Da novinarji ne bi mislili, da pacient sploh ni imel opravka z modrasom, je Sahić iz nebrdji potegnili modrasa ter pokazal njegove strupene zobe, s katerimi ga je oklal. Gospodar kač Mujagić zatrjuje, da je potomec slavnega šejka Rupajice, ki je pred 900 leti živel v Mezopotamiji. Od očeta na sina se izroča tajnost kajčij zagovorov. Ker Mujagić nima sina, bo šla skrivnost z njim v grob.

Gosdnj požar v Zasavju. Iz Zidanega mosta nam pišejo: Proti večeru na binkoštni ponedeljek se je dvignil v gozdu Okrog visok steber dima. Okrog leži vrhu za savske soteske na desnem bregu reke Save. Ogenj se je hitro širil. Naglo naraščajoč se je opazilo z obeh smeri tako iz naše, še prav posebej pa iz hrastiške strani. Kako je ožen nastal, še ni ugotovljeno. Morda je kak izletnik odvrgl cigareto? Vetrčji, ki pihlja vrhu hriba, je ožen razpihal. Po tjeht je obilo suhega listja in suhljadi, z Okrogov skoro nikoli ne spravljajo nastilja v dolino, ker je preležavno. Nad vse neobičajen prizor gozdnega požara se je nudil zvečer. Vsa pokrajina je bila v luninem svitu, na Okrogih pa se je različno videlo, kako je ožen napadal po samezno drevice. Ko je vozil z Zidanega mostu večerni vlak po 20. uri proti Ljubljani, so viseli po tleh in oknih in opazovali divjanje ognjenega elementa v težko dostopnem hrbovskem kraju. Parcela, ki je bil zajel požar, je last jurklošterske graščine.

Medvedji se množe v Sloveniji, ki je zaradi tega znamenita v lovskem svetu in zaradi kosmatinec in kozorogov bolj znana po svetu kakor zaradi ljubljanskega nebotičnika. Na loveški razstavi bomo videli kaj in koliko medvedov blača po naših hosta in kako izgleda pravi kozorog. Kolonija kozorogov na Ljubelju je poleg one v švicarsko-laskih alpah edina večja naselbina v Evropi.

Pozdravljena sprememba. Tropični napitek Ka-Aha je idealna družinska pijača za mlade in stare; najljubša pijača dece, pozdravljena sprememba za odrasle. Ka-Aha je lahko prebavljiva, ne zapira, ima čokoladni okus in ji treba dodati sladkorja, je v eni minuti pripravljena. V Ka-Abi je tropično solnce!

Zaprta vpliva na organizem. Preizkušeno sredstvo za odvajanje ki deluje zanesljivo in ima prijeten okus je Darmol. Ogl. reg. S. Br. 15244/13. VII. 1936.

Prj zaprtju in motnih v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega Franc Jožefove grenčice.

Objedele obleke barva v različnih barvah in pilsirja JOS. REICH. 1.

Iz Ljubljane

Naša kopalnica so oživela. Redkokoletno leto smo tako željno pričakovali prvega kopalnega sezona kakor letos. Ko nam je po dolgotrajnem deževju naenkrat posijalo toplo solnce, so naša kopalnišča naglo oživela. Velika otvoritev kopanja v svobodni naravi je bila pravzaprav ob binkoštnih praznikih. Odtlej je zlasti Sava tam gorj od Gajmel vse do Tomačevega spet na obeh bregovih polna kopalcev in kopaljk, ki se hitijo mazat in solnčiti, da bi čimprej počrneli. V vodo se pa upajo le še malo-kateri junaki, ker je Sava za enkrat res še močno rezka. Kopalcev odtodno martičkov je seveda tudi na bregovih Ljubljance že precej. Večraj pa so se na stečaj odprta tudi vrata sportnega kopalnišča Ilirije. Dan je bil ugoden, čeprav nekoliko vetroven. Obisk je bil za začetek kar zadovoljiv voda v bazenu prijetno temperirana. Kopalnišče Ilirije je letos v marsičem prenovljeno. Bazen je temeljito prečiščen. Na velikih terasah polagajo nov pod. Prav gotovo se bodo, če bo nadalje trajalo leto vreme, opogumili vsi zvesti prijatelji in prijateljice Ilirije k solnčenju in kopanju, obenem pa k opazovanju treniranja tekmovalcev in tekmovalk, ki hočejo čimprej spet biti v stari ali v še boljšji formi kakor lanj.

Ljubljaniška zapornica na Spici zapra. Celih 74 dni in noči je tekla Ljubljaniška nemoleno ekoci naša mesto, ker so 6. marca zaradi neprestanega deževja in grozeče povodnji na Barju bili po skoro enem letu primorani odpreti jez na Spici. Lelošnji pomlad povodnji sicer nismo imeli, vendar je skoro dvomesečno deževje napojilo barjanske zemlje tako, da je — kakor je ugotovila pred kratkim tehnična terenska sekcija za regulacijo Ljubljanišce — zemeljska plast Barja do 30 centimetrov pod površino napojena Barjani pod takimi okolnostmi seveda letos niso mogli opraviti niti najnujnejših pomladnih del. Da posebej terenska sekcija barjanskim posestnikom zgodnje pomladne posevke, je kot nadzorstvena oblast, zlasti da bi se Ljubljanišca, valeča se po barjanski ravnini, hi-

treje odtokala, odlašala z zaporo jesu na Spici. Gradbeno podjetje inž. Dukić & drugi pa ima med sloiterimi uslužbenci tudi dokaj pridnih in vztrajnih delavcev, ki že nad deset tednov potrpežljivo čakajo na zaposlitev. Ker so ob zadnjih lepih dnevih naveličali večnega čakanja, se jih je nekaj izmed njih ojunatilo in kar na lastno pest v torek proti večeru sargjo zatvornice, čeprav brez izrednega povelja. Vse kaže, da tudi terenska sekcija, ker se vremenске prilike zboljšujejo, ne bo več upogvarjala izvršenemu dejstvu. Zato smemo računati, da se bodo otvoritvena in dokončna regulacijska dela pred zapornico na Spici pričela že prihodnje dni. Terenska tehnična sekcija za regulacijo Ljubljanišce je gradbenemu podjetju inž. Dukić & drugi podaljšala termin za zgotovitev regulacijskih del za pet mesecev, do 15. septembra.

Umetnostno-gozdovinsko društvo v Ljubljani priredi danes ogled frančiškanske cerkve in novih fresk, ki jih je napravil I. 1935 in 1936 akad. slikar Matej Sternen. Prijatelji umetnosti so povabljeni. Začetek ogleda ob 3. popoldne.

Perski zbor Glasbene Matice drevi izjemoma dima svoje redne vaje. Naslednje vaje spet prihodnji teden v torek in četrtek.

VENERA. Najboljši čistilni prašek za čiščenje kuhinjskih predmetov in drugo. Gospodnje zahtevajte povsod naš domač izdelek!

Slovensko zdravniško društvo priredi XLIX. znanstveni sestanek jutri 21. t. m. ob 18. v predavalnici internega oddelka obče državne bolnišnice s predavanjem g. dr. Franca Brandletterja o pomenu sedimentacije krvi za kliniko. Vabljeni vsi zdravnikji in medicinci!

Idrijski kroček. V soboto 22. t. m. ob 20. bo v salonu gostilne pri šeststični sestanku idrijskih rojakov in prijateljev. Predaval bo rojak g. univ. profesor inž. Viktor Gostiša o idrijskem rudniku, o njegovi preteklosti in bodočnosti. K zanimivemu predavanju vabimo vse rojake in prijatelje. Po predavanju važen razgovor in prijateljski pomenek.

Društvo Tabor. Drevi ob 20.30 bo v kemični predavalnici realke v Vegovi ulici redni blanski sestanek. Predaval bo g. Jeras Josip o dobrovoljskem pokretu. Bode točni. Vabljeni vsi prijatelji društva.

Združenje gostilniških podjetij vablj članstvo. Da se polnostevilo udeleži pogreba člana gostilničarja g. Alojzija Kunovarja iz Dravlj. Pogreb pokojnega bo danes ob 4. popoldne iz Dravlj št. 13 na pokopališče v Dravljah.

Koza se vam ne lupi, če uporabljate pri solnčenju TSOCHAMBA FII. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Policija je zaplenila sumljivo zlatno. Ze nekaj dni je bila policija pozorna na razne rekupelvalce, ki so se pojavili v mestu. Tako je večraj prišla dva tučca, ki sta razpečevala razne dragocenosti, in jima voo robo zaplenila, ker sumi, da izvirata od latvin. Med zaplenjenimi dragocenostmi je zlat obesek s podobo Marije na eni strani, na drugi pa ima vgravirano ime »Adele«, dalje srebrni molek, zlatna vrtna verižica z bisernim obeskom, več brošk in prstanov, mala srebrna ura in cekin za 10 francoskih frankov. Pri preiskavi je policija nadalje našla tudi dva zastavljiva lesika, ki potrjujejo, da sta zlikovca zastavila 2 zlata prstana in 2 zlati zaplestnjeci z obeskji, od katerih ima ona obesek budhe, druga pa figuro drsalka. Za vse to sta prejela 800 din. Pri neki drugi sumljivi osebi so zaplenili skoraj nov ženski plašč znanke »Tivar«.

Tatvina v vlaku. Železniški promet je bil za praznike zelo velik. Po vagonih je vladala strahna gneča, kar so seveda dolgooprstneži s pridom izrabili. Tako je izginila uradniku mesne hranilnice v Mariboru Konradu Vašiču na vožnji med Zidanim mostom in Ljubljano denarnica z 2300 din in legitimacijo na njegovo ime. Tovarniški delavcu Antonu Majenu iz Gabrja pri Celju je žepar ukradel med vožnjo od Ljubljane do Vižmarji zlato verižico in srebrno uro z monogramom A. M. v vrednosti 2000 din. — Tat je iskal žrtve tudi v cerkvi. Zvaničniku državne železnice Matiji Lesniku iz Ljubljane je v gneči ob glavnem vhodu v frančiškansko cerkev izginila iz žepa ura z verižico v vrednosti 1300 din. — Na prav naiven način se naselja sleparju dekla Rezi. V parku na Kongresnem trgu se je seznanila z nekim moškimi, ki jo je povabil na sprehod. Ker ima slab spomin, je izročila neznanco svojo beležnico, da bi ji nastajal svoje ime. Neznane je želji rad ustregel, zlasti še,

členja prava svoboda za oba bratska naroda. Skupno čečenje sv. Save, ki nas tako tesno spaja, je sedaj za nas sveta prisega, da bomo odslej, opredeljeni vsak po svoji lastni nacionalni individualnosti, delali za naš skupni procvit. Dve državi, dva naroda, dve dinastiji, toda eno srce in ista usoda.

Metropolit Sofronij se je z vso trnovsko višjo duhovščino udeležil danes zjutraj tudi posebne zakuske v Oficirskem domu. Poleg vseh civilnih trnovskih predstavnikov je bil navzočen tudi več oficirski zbor z garnizijskim komandantom polkovnikom Hristovom, ki nas je malo preje na Glavnem trgu v Trnovu povabil, da prisostvujemo defileju vojske. Bolgarska vojska nas je zadivila s svojim silnim nastopom, ki nam je odkril junaškega duha bolgarskega vojaka. Posebnost tega defileja je bila uniformirana srednješolska mladina (v Bolgariji nosijo vsi dijaki uniforme, ter se vzgajajo v čisto vojaškem duhu!), ki v svojem trdem, močnem koraku ni prav nič zaostajala za vojaštvom, tudi ženska mladina ne. Sploh opazamo tu več uniform kakor civilstov. Zdi se, da je ves bolgarski narod discipliniran, vojaško organiziran in borbeno povezan v eno samo enoto, ki vzbuja zavist. Besedi »moč« in »sila«, ki ju tu tako pogosto slišim v govorih vojakov in civilstov, se mi zde v vsem tem okoliju — stvarnost. Popoldne sem se o tem znova in znova prepričal na vseh večjih postajah od Gornje Orehovice pri Trnovem mimo Popova, Trgovista in Šumena pa vse do Varne. Povsod srečujem na postajah dolge, vojaško urejene vrste srednješolske mladine, ki koraka ob taktu lastne muzike. (Skoraj vsaka večja gimnazija ima namreč razen uniforme tudi svojo posebno — godbo). Zunanji izraz te zdravne bolgarske mladine je za naše pojme kar preveč resen. Gimnazijke se v tem pogledu prav nič ne razlikujejo od

ON SE JE PREVEČ DEBELIL... Urejena prebava more že po kratkem času zmanjšati telesno težo. To se zamore često doseči z uporabo KRUSEN-SOLI, te posrečene mešanice znanih mineralnih vod. Velika steklenica KRUSEN-SOLI, zadoščujoča za tri mesece stane samo din 45.—, mala steklenica din 27.—. Dobiva se samo v Ljubljani. Oglas reg. S. br. 29.613.35

ker je v beležnici opazil bankovec za 500 din. Ko sta se poslovila, je Rezi seveda takoj pogledala za imenom. Vsa prestrašena je opazila, da je bankovec izginil. Takoj je odhitela na stanovanje, kjer ga je neznanec zapljal, tam so ji pa povedali, da takega človeka ne poznajo.

Vlom v španski šupni urad. Včeraj ponoči je nekdo vniolil v pisarno župnega urada v Špiki. Vežna vrata je najbrž odprl z vetrihom in je nato brez težave prišel do pisarne mize, s sivo odprl predal in pobral 850 din gotovine ter nalivno pero.

KINO MATICA PREMIERA! Velefilm iz življenja ruske carice Elizabete CARICIN LJUBLJENEC Olga Čehova — Willy Eichberger, Adela Sandrock

SLOGA Danes nepreklicno zadnjikrat! Simone Simon v prekrasnem dekliskem filmu MATURA Predstave danes ob 17., 19.15 in 21.15 uri.

UNION Danes poslednjič! Film o borbi mlade žene za svojo ljubezen MANJA Peter Petersen Marija Andergast Predstave danes, razen v Slogi ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Pijanega prijatelja je hotel okraštiti. V znano Česnovarjevo gostilno na Dolenski cesti je prišla družba treh delavcev. Popivali so vse popoldan in so se ga tako nalezli, da natakarcia ni hotela več nositi pijače brez takojšnjega plačila. Najbolj nadelan je bil delavec France, ki je bil odpravil v Francijo in je imel precej denarja. Niti opazil ni, da je njegov prijatelj Avgust segel po njegovi listnici, v kateri je imel bankovec za 1000 din in 40 bankovcev po 100 francoskih frankov. Ker je natakarcia odklonila francoski denar, je končno Avgust plačal iz svojega, v odškodnino je pa vzel iz prijateljeve listnice 400 frankov. K sreči ga je pri tem opazil gostilničar, ki je zahteval, da se denar takoj vrne. Ker se je dobri prijatelj nekoliko upiral, so poklicali stražnika, ki je zadelo uredil s tem, da je Avgustu vzel denar in ga izročil z ostalim v varstvo gostilnarjarju, Avgusta pa odvedel na stražnico.

Avtohusom v Padovo in Benetke za tri dni (5. do 7. junija) z vso oskrbo samo din 460. Prijave se sprejemajo iz prijaznosti v pisarni HAPAG v Pražakovi ulici 13. do 26. t. m.

Vsem izletnikom v Postojno 23. maja. Prijave se sprejemajo samo še danes. Od jutri 20. maja dalje se bodo prodajale v predprodaji vozne karte za progjo Ljubljana—Rakek—Ljubljana za one, ki jih še

SPOMLADNO NEGOVANJE LAS! Priporoča se za vsake lase, zlasti pa za slabotne lase, spomladno negovanje z SORELO. Tako se obvarujete, da se naredi prihlijaj in da lasje izpadajo. SORELA se dobiva v vseh strokovnih trgovinah in tubah po Din 7.—, 12.— in 25.—.

svojih tovarišev. Vse so enostavno črno oblečene, nobena ne sme nositi svetlih nogavic. Preseneča te zlasti ženska godba. Najmanj, kar imajo pri svojem vojaškem korakanju, je — boben, na katerega enostavno udarjajo takt hoje. Kjer ni bobna, je dobra tudi navadna piščalka: glavno je, da daje »instrument« sploh kak glas od sebe...

Ze iz tega, kar vam do tu le z bežnimi izseki iz celote opisal, lahko sprevidite, da nam sredi vsega, kar doživljamo t dni na svojem potovanju po Bolgariji, preostaja zares kaj malo časa za naša navadna opravila, saj nam ga primanjkuje še celo za boljše spoznavanje tega, kar s tolikšno naglico beži mimo nas — najprej od Sofije do Varne, potem pa še od tu do Burgasa in od Burgasa spet nazaj po južni strani v Sofijo.

Citat iz varnskega lista, ki sem ga v opravilo za naš dosedanj in — bodoči mol napisal, vam zgornjo pričo, da ni lahko potovati po krajih, kjer imajo ljudje tako odprta srca za bratske popotnike, kakor je to v Bolgariji. Kakor so Dragoman in Sofija in Trnovo, tako nocoj tudi Varne že težko pričakuje naše pevce, ki se jim za obisk njih koncertov ni treba bati, saj opozarjajo podgriž meter visoki lepaki vse meščane te »Kraljice Ornega morja«, kakor pravijo Bolgari svoji Varni, svoji največji luki, ki je njih ponos, da poje jutri zvečer v mestnem gledališču (ki ima sicer stalne predstave) »slovenski vokalni kvintet«, ki je »prvič v našem mestu« in ki priredi »en sam koncert« slovenskih pesmi, s katerimi je vzgajal že drugod...

O tem pa bo pisal že kdo drugi za menoj, kajti samo še jutri zvečer bom z vso našo prijetno družbo skupaj. Dolžnost me kliče drugam. O Bolgariji sami pa še drugič kaj!

Dr. Branko Vrtoč.

niso plačali na vseh mestih, kjer so se sprejemale prijave ter prosimo vse ljubljanske izletnike, da si jih gotovo nabavijo v predprodaji radi omejitve navala pri blagajnah na gl. kol. Vsa navodila radi prevoza, oglada itd. bodo priložena v časopisju 20. ali 21. maja. Vsak izletnik mora imeti tudi ugotovitve identitete s seboj posebno legitimacijo, enako mora imeti potrdila o plačilu, sicer se ga bo smatralo za potnika brez vozne karte.

Iz Celja

Šolski nastopi gojencev Glasbene Matice so se pričeli večeraj v gledališču. Večera so nastopili gojenci in gojenke nižje stopnje. Danes ob 18.30 bodo nastopili gojenci nižje in srednje stopnje, jutri ob 19.30 pa gojenci srednje in višje stopnje. Drugi del sporeda jutrišnjega večera bo posvečen spominu pokojnega skladatelja Emila Adamiča.

Starokatoliške službe boje ne bo v nedeljo 23. t. m. zaradi cerkvene sinode v Zagrebu. Na Telovo pa bo zopet redna služba božja ob 9. dopoldne.

Celjski mestni svet bo imel jutri ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

Soferski izpiti bodo v petek 2. julija ob pol 9. dopoldne na sreském načelnstvu v Celju.

Zadnji pregled motornih vozil iz Celja in celjskega srezja ter sosednih srezov bo za prvo polletje v soboto 22. t. m. točno ob 8. zutraj pred sreskim načelnstvom v Celju.

Umrl je v torek na Cesti na grad v starosti 77 let rudarski uradnik v p. g. Josip Suher. Na binkoštni ponedeljek je padel 70-letnji brezposelni mizar Anton Strazar iz Zabukovec doma tako nesrečno, da si je zlomil hrbet. Ponesrečenja so prejeljiva in celjsko bolnišnico, kjer je še istega dne podlegel poškodbim.

Čeljust mu je zdrolil. V torek je Karel Nežmah iz Grletinca pri Humu ob Solci razgalil v 24-letnega dinarjara Mija Špoljara iz Grletinca velik kamen s tako silo, da je Špoljarju zdrolil čeljust. Špoljar se zdravi v celjski bolnišnici.

Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 velenjsko »Amok« v Valerijem Inkišinovem in tednik ob 18.30 matineja.

KINO METROPOL. danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »ZENSKI RAJA«.

Iz Maribora

Ljudska univerza. Jutri, v petek, bo predaval g. prof. Ivan Šedivy o Poljski in o svojih vtihih s potovanja. S pomočjo lepe zbirke skopičnih slik, bo razkazal poljska mesta, pokrajine, tovarne, rudokope in znamenite solarne. Predstavil pa bo tudi delavnice poljskih duševnih velikanih in očrtal duševni in materialni razvoj Poljske. Govoril bo o političnih in gospodarskih smernicah moderne Poljske.

V ponedeljek, ne v torek. Gospevdne ljubljanske opere s Puccinijevim »Madame Butterfly« bo v ponedeljek. Zasedba je ista kakršna je bila jeseni: Zl. Gjungjenčeva, Gostič, Janko, Rezervisti vstopnice! (Tel. 23-82). — V nedeljo v poldne gostuje mladinska opereta iz »Za greba z opereto« Kraljica gansterjeva, ki jo je uglasbila Blanka Chudoba. Vstopnice so v trgovini A. Gusej, Aleksandrova cesta 39 in pri gledališki blagajni.

11. redni občni zbor Tujske prometne zveze za bivšo mariborsko oblas v Mariboru bo v sredo dne 26. maja ob 10. uri v posvetovalnici mestnega magistra v Mariboru. Predsedstvo.

Denar in zlatina v kleti v dr. Medvedovi 13. Večerajnja ter današnja zasledovanja so prinesla že popolno razčiščenje vloga v stanovanje lukajšnjega trgovca F. Trpina v Vetrinjski ulici. Preiskava se je razvijala v najstroži tajnosti in je policija naprosila tudi dnevnike, naj o zadevi v interesu preiskave do končnega razčiščenja ne poročajo ničesar. Policija je namreč dooznala, da sta bila pri Trpinovi služkinji preko praznikov, ko je bil g. E. Trpin odšoten, mlajša možka, in sicer 21 letni dijak prvega letnika lukajšnje Trgoveške akademije Igor M. in 21 letni tkalski praktikanec Edvard L. Na binkoštni ponedeljek zvečer sta se nekam plašno spazila skozi večna vrata Trpinove hiše v Vetrinjski ulici. Pri zasledovanju sta sicer v začetku tajila veško krivdo, končno pa je prvi aretiranec pod težo okoličin priznal vlog ter je izpovedal, da je odnesel izgubljeni železno ročno blagajno na svoj dom v Dr. Medvedovi ulici 13, kjer je blagajno s 35.000 dinarji gotovine ter razno zlatino v vrednosti 25.000 dinarjev zakopal v kleti pod premogom v zemljo. Od ukradenega denarja sta uporabila 50 dinarjev za pijačo in je policija železno blagajno z vsebino vred takoj vrnila lastniku. Služkinja Matilda R. taj pokrivalo ter zatrjuje, da je pri vsej stvari nedolžna.

Občutljivo ali ne-

Kar koli je treba očistiti — Vim čisti vse! boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmleto substanco, ki posebno dolujejo in razkrajajo. Te omehtajo nečistoče, tako da se je zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodeval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

Anton Kralj, Josip Ljubič in Anton Soršak. Končno so bili izvoljeni v razsodišče gg.: Ivan Avsenek, Josip Bahovec, dr. Leo Blinc, Mirko Božič, inž. Bogdan Ferlic, Roman Golob, Janko Jovan, Zdenko Knez, Fran Medic, Evald Popovič, Franc Ravnikar, Karol Soss in Josip Verlič.

Gospodarske vesti

Izvoz živine v Palestino. V Beogradu so se nedavno mudili predstavniki glavnega židovskega palestinskega kongresa za uvod s sedežem v Haifli. Zanimali so se za uvod naših proizvodov, zlasti za uvoz naše živine. Pri tem je bil dosežen sporazum glede izvoza živine v Palestino in Egipt. Živina se bo izvažala preko Splita in v Gruzi, in sicer z našo redno petnajst-dnevno paroplovno zvezo, ki bo znova vzvzpotala med našimi lukami ter Haiffo in Aleksandrijo. Prva partija 400 glav je bila te dni odpremljena v Splitu. V Egipt bomo prvi čas izvažali vsakih 14 dni 150 do 200 glav živine. Urad za nadzorstvo nad izvozom živine sedaj obvešča vse zainteresirane izvoznike, zadružne zveze in gojitelje živine, ki so registrirani pri uradu, da lahko sodelujejo pri izvozu živine v Palestino in Egipt po konzorciju, ki se je v ta namen ustanovil. Vsi potrebni podatki se lahko dobe v uradu za nadzorstvo nad izvozom živine.

Znatno povečanje svetovne trgovine. Medtem ko je svetovna trgovina do lanskega leta navzgor odražala oživitveno konjunkturo v svetovnem gospodarstvu vtrajala na nižjem nivoju, opazamo letos tudi znatno povečanje vrednosti svetovne trgovine v marcu za 24% višja nego lan; v marcu. Vrednost svetovne trgovine v prvem letošnjem četrtletju je bila za 18% večja nego lan; in za 12,5% večja nego predletnim. Najbolj se je povečal izvoz Argentine, ki je narasel za skoro 100% v primeri z lanskim prvim četrtletjem, in izvoz Italije, ki se je dvignil za 67%, pri čemer pa je treba upoštevati, da je bil lanj v prvem četrtletju italijanski izvoz zaradi abesinske vojne in sankcij izredno slab. Obšutno povečanje izvoza beležijo tudi: Jugoslavija za 57%, Kitajska za 44%, Indija za 33%, Belgija za 30%, Nizozemska za 27%, Združene države za 24%, Českoslovaška, Švedska in Japonska za 20%, Nemčija za 13%, in Avstralija za 12,5%. Francija beleži povečanje le za 1%, Švica pa zmanjšanje za 4%. V Franciji in Švici je bil izvoz sicer večji, toda zaradi devalvacije se zlata vrednost izvoza ni povečala.

Iz trgovinskega registra. Vpisale so se nastopne tvrdke: »Slavotek«, tekstilna industrijska družba z o. z. v Ljubljani (tekstilna in oblačilna industrija in trgovina; osnovna glavnica 200.000 Din; poslovodja Dragotin Kraus, trgovec v Zagrebu); »Poldičelc« a. d. Beograd, podružnica v Mariboru; — Pontos centrala, izdelovalnica »Pontos« aparatov, družba z o. z. v Mariboru (osnovna glavnica 100.000 Din, od tega 50.000 Din v obliki stvarne vloge družbenikov Gaiser Zofije in Döckl Ivana; poslovodja Franc Kranjc, upokojeni poštar in posestnik v Mariboru); — Maritex, družba z o. z. v Pobrežju pri Mariboru (mehanična tkalnica za izdelavo dekorativnega in pohištvenega blaga; osnovna glavnica 240.000 Din; poslovodje: Josip Ošlak, tiskarski inženir, Otmare Mečič, davčni upravitelj v p., in Karel Špeglič, industrijec, vsi v Mariboru); — »Mifitek« družba z o. z. v Rogaski Slatini (izdelovanje in prodaja tekstilnega blaga; osnovna glavnica 250.000 Din; poslovodja inž. Herbert Miglisch, industrijec v Rogaski Slatini); — Kurt Elsbacher, izdelovanje brezalkoholnih in sadnih sokov v Ptuj; — Anton Presterel, lesna trgovina v Bohinj-ski Bistrici; — Smiljanč Jurj, trgovina in izvoz živine. — V trgovinskem registru so bile vpisane naslednje spremembe: Pri družbi »Pekoc«, družba z o. z., fabrikacija in prodaja čevljev v Trzinu, se je vpisal kot poslovodja inž. Dušan Sernek, minister v p. v Ljubljani. V trdki Mariborski paromlin Karel Scherbaum & sinovi je vstopil kot javen družbenik Franc Koren pekovski mojster v Mariboru. — Trdka Karol Thoma, mehanična tvornica svilenih izdelkov v Mariboru je spremenila besedilo firme v »Thoma in Comp«, obenem pa so vstopili kot javni družbeniki Emil Ripper, industrijec v Mariboru, ter Hans Janisch in Rudolf Titz, industrijca iz Landskrona, CSR. — Pražarna in kemična tovarna d. d. v Celju se je izbrisala iz trgovinskega registra zaradi fuzije z družbo »Metalno akcionarsko društvo v Ljubljani«. — Zaradi opustitve je izbrisana iz trgovinskega registra podružnica zagrebške tvrdke V. Bizjak in drug, tvornice kečkov in dvopeka v Rogaski Slatini.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2398.65—2413.25, Berlin 1750.52—1764.40, Bruselj 734.45—739.51, Curih 996.45—1003.52, London 215.34—217.39, Newyork 4329.75—4366.07, Pariz 195.16—196.60, Praga 151.83—152.94, Trst 228.44—231.53. Curih, Beograd 10, Pariz 19.6050, London 21.64, Newyork 47.375, Bruselj 73.75, Milan 23, Amsterdam 24.70, Berlin 175.75, Dunaj 81.25, Stockholm 111.55, Oslo 108.75, København 96.60, Praga 15.25, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Efekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojsna škoda 406 — 409, za julij 407 — 408, 4% agrarne 52.25 — 52.50, 4% severne agrarne 52 — 52.25, 6% begunjske 75.75 — 76.50, 6% dalm. agrarne 74.25 — 74.50, 7% invest. 87.75 — 88.50, 7% etabiliz. 87 den., 7% Blair 85 — 85.50, 8% Elmar 94 — 95; delnice: PAB 196 — 197, Trboveljska 250 — 270, Sečerana Osišek 170 — 200, Sečerana Veliki Beckerek 650 den. Gutmann 60 — 65, Osiška ljevaonica 180 — 190, Dubrovačka 300 — 375, Jadranska 400 den., Denica 42 bl, Zl. 22 den. Beograd, Vojsna škoda 407.50 — 407.75 (407.75 — 408), za junij 407 bl, 4% agrarne — (53), 4% severne agrarne 51.25 den. (52), 6% begunjske 76.25 — 76.50 (76.50) 6% dalm. agrarne — (74.50), 7% Drž. hip. banka 99.50 den. (99.25), 7%

Blair 85 den., Narodna banka 7.175 — 7920, PAB 197 — 198 (198).

Blagovna tržišča

ZITO + Chicago, 19. maja, Začetni tečaj: pšenica; za maj 132.50, za julij 122.50, za sept. 121; koroza; za sept. 110. + Winnipeg, 19. maja, Začetni tečaj: pšenica; za maj 136.75, za julij 134.75, za okt. 124.50. + Novosadska blagovna borza (1. t. m.) tendenca neopremljena. — Pšenica baška, sremška 173 — 175, slav. 172 — 174 banatska 172 — 174, baška, potiska 177 — 179. Oves; baški, sremski, slav. 102.50 — 105. Rž; baška 144 — 146 Koroza; baška in sromska 92 — 94, banatska 90 — 92. Moka; baška in banatska »02« in »02g« 252.50 — 262.50, »2« 262.50 — 242.50, »5« 212.50 — 222.50, »6« 182.50 — 192.50, »7« 152.50 — 162.50, »8« 115 — 120. Otrubi; baški, banatski 91 — 96.

BOMBAZ + Ljverpool, 18. maja, Tendenca stalna. Zaključni tečaj; za maj 6.99 (prejtnji dan 7.00), za dec. 6.92 (6.92). + Newyork, 18. maja, Tendenca stalna. Zaključni tečaj; za junij 12.61 (12.61), za okt. 12.64 (12.47), za dec. 12.62 (12.46).

ZIVINA + Živinski sejmi na Rakeku. Na redni živinski mesečni sejem dne 18. t. m. je bilo prigianih preko 270 komadov goveje živine in nekaj prašičev. Cena goveda je bila okrog 5.50 Din za kg, za prvovrstne vole so ponujali celo 6 Din. Inozemskih kupcev ni bilo, precej živine pa so prodali domačin in bližnji mesarjem. Zaradi poletnih mesecev, ko kmetje sami rabijo živino, je bil dogon nekoliko slabši kakor običajno. Sicer pa so tudi kmetje vedeli, da italijanski trgovci nimajo uvoznih dovoljenj, zato niso hoteli zamujati dneva, ker imajo na polju mnogo neodložljivega dela.

Gospodarstvo

Nadaljnji dvig konjunktore ali nova kriza?

Ze približno 100 let poteka gospodarsko življenje večine naprednih držav v stalni menjavi gospodarske vzgona in zastoja, pri čemer se pogosto opaža, da se gospodarski vzgon ustavi z nenadnim zlomom, ki ga imenujemo krizo. Nepričakovano naglo dviganje gospodarske konjunktore v letošnjem letu, zlasti v zahodnih evropskih in prekomorskih državah, in eruptivno dviganje cen surovinam, kakršnega ni nihče pričakoval, vse to je dalo v zadnjem času zlasti v Angliji in Ameriki povod za razmišljanje o tem, kdaj lahko pričakujemo višek konjunktore, odnosno prelom in zopetno krizo. Stara konjunkturna teorija je pogosto govorila o desetletnih konjunkturnih ciklih, v katerih si sledita nazadovanje in zopetni vzgon. Seveda so bili v predvojni dobi konjunkturni cikli časih krajši, časih daljši, časih so bile krize izraziteje, časih manj izrazite. Povprečno pa je prišlo vsakih 10 let do preloma. Tako so svetovne gospodarske krize nastopale v letih 1873, 1882, 1890, 1900, in 1907. Ta leta označujejo v splošnem kot leta nastopajoče krize in preokretna v konjunkturi. Po vojni pa se je v tem pogledu marsikaj spremenilo in je prva kriza nastopila šele leta 1929, odnosno 1930. Močno dviganje konjunktore v lanskem, posebno pa v letošnjem letu, je dalo zlasti ameriškim nacionalnim ekonomom povod, da so pričeli napovedovati bližajočo se novo krizo. V konjunkturnem pogledu primerjajo l. 1935. z l. 1925. in napovedujejo krizo za l. 1940. ko bo po njihovih računih konjunktura dosegla najvišje stanje. Sklicujoč se na staro konjunktorno teorijo, se oglašajo tudi v Evropi razni teoretiki, ki že predvidevajo v nekaj letih novo krizo. Drugi pa te napovedi ostro pobijajo in pravilno poudarjajo, da so se razmere v svetovnem gospodarstvu po vojni bistveno spremenile in da stvar ni tako enostavna, da bi po gotovi vrsti let morala slediti kriza. Znani švedski ekonom Gustav Cassel je nedavno poudarjal, da obstajajo velike razlike v konjunkturnem razvoju v predvojni dobi v primeri s konjunkturnim razvojem po vojni. Dejal je med drugim tudi naslednje: »Konjunktura ni morda vnaprejši določeno valovanje, pri katerem vodi razvoj nujno od ene točke do druge. Obvarovati se moremo takšne vere v usodo, zlasti pa predstave, da se mora konjunktorno valovanje, ki ga poznamo iz predvojne dobe ponoviti. Tudi drugi nacionalni ekonom

svarijo pred takimi vražami, zlasti v dobi ko so pričele razne države z oblastvenimi in drugimi ukrepi vplivati na konjunkturi razvoj. Stara teorija o desetletnem konjunkturnem razvoju je danes nekako strašilo, ki se ga mnogi boje. Gotovo ni mogoče trditi, da bi bile v bodoče krize izključene, poudariti pa je le treba, da nastop nove krize ni po usodi naprej določen, temveč bo posledica nadaljnega razvoja v svetovnem gospodarstvu. Tudi pri nas smatrajo nekateri za potrebno, svariiti pred sličnimi napovedmi. Medtem ko napovedujejo ameriški teoretiki nastop svetovne gospodarske krize za leto 1940., je vodja statističnega oddelka OUDZ v Ljubljani g. Ivo Lah mnenja, da lahko napove to krizo že za letošnje leto. V zadnji številki revije »Glasnik združenja aktuarjev« je objavil grafični prikaz gibanja zavarovalnih delavcev za dobo od leta 1893. do 1913. na bivšem Kranjskem in za dobo od leta 1919. do 1937. pri OUDZ v Ljubljani. Iz teh grafičnikov sklepa, da trajajo pri nas konjunkturni cikli po 7 let. Na podlagi regularnosti konjunkturnega valovanja je pričel tudi OUDZ v Ljubljani sestavljati razne gospodarske prognoze. Tako je l. 1931. napovedal konec nazadovanja nezaposlenosti v letu 1932-33. Sedaj pa napoveduje, da je analogno treba pričakovati začetek krize zaposlenosti sredi leta 1937 in obenem izraža mnenje, da ta kriza ne bo tako huda in zaradi splošnega oboroževanja tudi dopušča, da se nekoliko zakasni.

Tako napovedovanje se nam zdi vendar preveč primitivno. Gospodarska konjunktura v naši državi ne more imeti svojega posebnega cikličnega razvoja, saj je v pretežni meri odvisna od konjunktore v inozemstvu, kar nam priča zlasti dejstvo, da je kriza leta 1930-31 prišla šele z zakasnitvijo pod vplivom svetovne krize in da prihaja sedaj zboljšanje prav tako z zakasnitvijo pod vplivom razvoja konjunktore v svetovnem gospodarstvu. Teorija o sedemletnem trajanju konjunkturnega vala v naši državi pa se razblini takoj v nič, če pomislimo, da je bila kriza l. 1925 zgolj posledica deflacije in nesmiselnega dviganja dinarja v letih 1924. in 1925. medtem ko ostali svet te krize v letu 1925 ne pozna.

Malo več stvarnosti in globljega vpliva v konjunkturi razvoj bi pripočeli gosp. Lahu, če smatra za potrebno napovedovati bodoči razvoj, da ne bo brez potrebe begal gospodarstvenike s svojimi napovedmi. Zboljšanje se vidi predvsem v naraščajočih državnih dohodkih in v povečanju blagovnega prometa. Razveseljivo je dejstvo, da moramo tesarvanje denarja smatrati kot končno likvidirano in da se približujemo normalizaciji razmer tudi na denarnem trgu. Treba pa je najlj še sredstva za oživitvenje kreditnega združništva, ki predstavlja v Sloveniji zelo pomemben faktor narodnega gospodarstva. Kreditnemu združništvu je likvidacija kmečkih dolgov zadalha hud udarec. Ta udarec čutijo vsi sloji gospodarstva. Poročilo finančnega odbora je podal predsednik finančnega odbora g. Ivan Gregore, ki je lomčil številke iz bilance in računskega zaključka. Borza je imela lanj 152.000 Din čistega dobička, medtem ko je prejšnje leto znašal čist dobiček 100.000 Din. Upoštevajoč gradbeni sklad v višini 1.400.000 Din. znaša sedaj prejšnjemu letu so se povečali dohodki od devizne kurtaže, zmanjšali pa so se dohodki od razrednih prisotbin. Plače so ostale na prejšnji višini, upravni stroški pa so se zmanjšali za 44.000 na 147.000 Din. Pri nadomestnih volitvah, ki so bile izvršene z letki, so bili z vsemi 89 glasovi izvoljeni v borzni svet gg.: inž. Boris Hribar, Josip J. Kavčič, Ferdo Niklsbacher, Rihard Škubec, Andrej Sarabon in Rihard Schwinger. V finančni odbor pa so bili izvoljeni gg.: Ivan Gregore, Janko Jovan,

Občni zbor ljubljanske borze

Večera dopoldne je imela Ljubljanska borza za blago in vrednote svoj 12. redni občni zbor. Skupščina je vodil predsednik dr. Ivan Slokar, ki je najprej pozdravil zastopnika banske uprave nadsvetnika g. Raleja, finančnega direktorja dr. Sediarja, predsednika Zbornice za TOI g. Ivana Jelčiča, glavnega tajnika Zveze industrijcev v Ljubljani dr. Golja, predstavnika Društva industrijcev in veletrgovcev g. Ljubiča in predsednika Združenja trgovcev v Ljubljani g. Medena. Z obnove zboru so bile polane udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. Pavlu, pozdravne brzojavke pa ministrskemu predsedniku dr. Strojancu in ministrom Letiču, Vrbaniču, dr. Korošču in Kreku. Predsednik dr. Slokar je v svojem uvodnem poročilu omenil, da se kažejo znaki gospodarskega zboljšanja in da je gospodarski razvoj v gotovem oziru prekoračil naša pričakovanja. Če tudi moramo biti glede razlogov nastopajoče gospodarske konjunktore s svojimi zaključki za bodočnost precej previdni. Izredno dobra letina v naši državi pri sorazmerno slabih žetvih izven naših meja je pripomogla do zvišanja dohodkov kmečkega stanu v vzhodnem delu naše države. Industrijska proizvodnja je pričela dvigovati, le lesna industrija je lani hudo trpela zaradi sankcij. Gospodarsko

v savi pred takimi vražami, zlasti v dobi ko so pričele razne države z oblastvenimi in drugimi ukrepi vplivati na konjunkturi razvoj. Stara teorija o desetletnem konjunkturnem razvoju je danes nekako strašilo, ki se ga mnogi boje. Gotovo ni mogoče trditi, da bi bile v bodoče krize izključene, poudariti pa je le treba, da nastop nove krize ni po usodi naprej določen, temveč bo posledica nadaljnega razvoja v svetovnem gospodarstvu. Tudi pri nas smatrajo nekateri za potrebno, svariiti pred sličnimi napovedmi. Medtem ko napovedujejo ameriški teoretiki nastop svetovne gospodarske krize za leto 1940., je vodja statističnega oddelka OUDZ v Ljubljani g. Ivo Lah mnenja, da lahko napove to krizo že za letošnje leto. V zadnji številki revije »Glasnik združenja aktuarjev« je objavil grafični prikaz gibanja zavarovalnih delavcev za dobo od leta 1893. do 1913. na bivšem Kranjskem in za dobo od leta 1919. do 1937. pri OUDZ v Ljubljani. Iz teh grafičnikov sklepa, da trajajo pri nas konjunkturni cikli po 7 let. Na podlagi regularnosti konjunkturnega valovanja je pričel tudi OUDZ v Ljubljani sestavljati razne gospodarske prognoze. Tako je l. 1931. napovedal konec nazadovanja nezaposlenosti v letu 1932-33. Sedaj pa napoveduje, da je analogno treba pričakovati začetek krize zaposlenosti sredi leta 1937 in obenem izraža mnenje, da ta kriza ne bo tako huda in zaradi splošnega oboroževanja tudi dopušča, da se nekoliko zakasni.

Tako napovedovanje se nam zdi vendar preveč primitivno. Gospodarska konjunktura v naši državi ne more imeti svojega posebnega cikličnega razvoja, saj je v pretežni meri odvisna od konjunktore v inozemstvu, kar nam priča zlasti dejstvo, da je kriza leta 1930-31 prišla šele z zakasnitvijo pod vplivom svetovne krize in da prihaja sedaj zboljšanje prav tako z zakasnitvijo pod vplivom razvoja konjunktore v svetovnem gospodarstvu. Teorija o sedemletnem trajanju konjunkturnega vala v naši državi pa se razblini takoj v nič, če pomislimo, da je bila kriza l. 1925 zgolj posledica deflacije in nesmiselnega dviganja dinarja v letih 1924. in 1925. medtem ko ostali svet te krize v letu 1925 ne pozna. Malo več stvarnosti in globljega vpliva v konjunkturi razvoj bi pripočeli gosp. Lahu, če smatra za potrebno napovedovati bodoči razvoj, da ne bo brez potrebe begal gospodarstvenike s svojimi napovedmi. Zboljšanje se vidi predvsem v naraščajočih državnih dohodkih in v povečanju blagovnega prometa. Razveseljivo je dejstvo, da moramo tesarvanje denarja smatrati kot končno likvidirano in da se približujemo normalizaciji razmer tudi na denarnem trgu. Treba pa je najlj še sredstva za oživitvenje kreditnega združništva, ki predstavlja v Sloveniji zelo pomemben faktor narodnega gospodarstva. Kreditnemu združništvu je likvidacija kmečkih dolgov zadalha hud udarec. Ta udarec čutijo vsi sloji gospodarstva. Poročilo finančnega odbora je podal predsednik finančnega odbora g. Ivan Gregore, ki je lomčil številke iz bilance in računskega zaključka. Borza je imela lanj 152.000 Din čistega dobička, medtem ko je prejšnje leto znašal čist dobiček 100.000 Din. Upoštevajoč gradbeni sklad v višini 1.400.000 Din. znaša sedaj prejšnjemu letu so se povečali dohodki od devizne kurtaže, zmanjšali pa so se dohodki od razrednih prisotbin. Plače so ostale na prejšnji višini, upravni stroški pa so se zmanjšali za 44.000 na 147.000 Din. Pri nadomestnih volitvah, ki so bile izvršene z letki, so bili z vsemi 89 glasovi izvoljeni v borzni svet gg.: inž. Boris Hribar, Josip J. Kavčič, Ferdo Niklsbacher, Rihard Škubec, Andrej Sarabon in Rihard Schwinger. V finančni odbor pa so bili izvoljeni gg.: Ivan Gregore, Janko Jovan,

Blair 85 den., Narodna banka 7.175 — 7920, PAB 197 — 198 (198).

Borze

19. maja. Na ljubljanski borzi so danes v privatnem kiiringu popustili avstrijski šilingi, ki so se trgovali po 8.07, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kiiringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.0550, v angleških funtih po 238, v grških bonih po 32.17, in v kilirinskih nakaznicah na lire po 2.15. Nemški kilirinski čeki stanejo v Ljubljani 12.18, v Beogradu 12.1722 in v Zagrebu 12.1750 odn. za 15. avgust 12.20 (denar).

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri četrtaletni tendenci trgovala po 408 (v Beogradu po 407,50-408). Promet je bil še v 4% agrarnih obveznic po 52,25 (v Beogradu po 53), v 4% severnih agrarnih obveznicah po 52 in 52,25 (v Beogradu po 52), v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 74,25 in 74,50 (v Beogradu po 74,50), v 7% Blairovem posojilu po 85 in v delnicah PAB po 196 (v Beogradu po 198).

Devize Ljubljana, Amsterdam 2398.65—2413.25, Berlin 1750.52—1764.40, Bruselj 734.45—739.51, Curih 996.45—1003.52, London 215.34—217.39, Newyork 4329.75—4366.07, Pariz 195.16—196.60, Praga 151.83—152.94, Trst 228.44—231.53. Curih, Beograd 10, Pariz 19.6050, London 21.64, Newyork 47.375, Bruselj 73.75, Milan 23, Amsterdam 24.70, Berlin 175.75, Dunaj 81.25, Stockholm 111.55, Oslo 108.75, København 96.60, Praga 15.25, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Efekti Zagreb, Državne vrednote: Vojsna škoda 406 — 409, za julij 407 — 408, 4% agrarne 52.25 — 52.50, 4% severne agrarne 52 — 52.25, 6% begunjske 75.75 — 76.50, 6% dalm. agrarne 74.25 — 74.50, 7% invest. 87.75 — 88.50, 7% etabiliz. 87 den., 7% Blair 85 — 85.50, 8% Elmar 94 — 95; delnice: PAB 196 — 197, Trboveljska 250 — 270, Sečerana Osišek 170 — 200, Sečerana Veliki Beckerek 650 den. Gutmann 60 — 65, Osiška ljevaonica 180 — 190, Dubrovačka 300 — 375, Jadranska 400 den., Denica 42 bl, Zl. 22 den. Beograd, Vojsna škoda 407.50 — 407.75 (407.75 — 408), za junij 407 bl, 4% agrarne — (53), 4% severne agrarne 51.25 den. (52), 6% begunjske 76.25 — 76.50 (76.50) 6% dalm. agrarne — (74.50), 7% Drž. hip. banka 99.50 den. (99.25), 7%

Tihotapska pustolovščina na Notranjskem

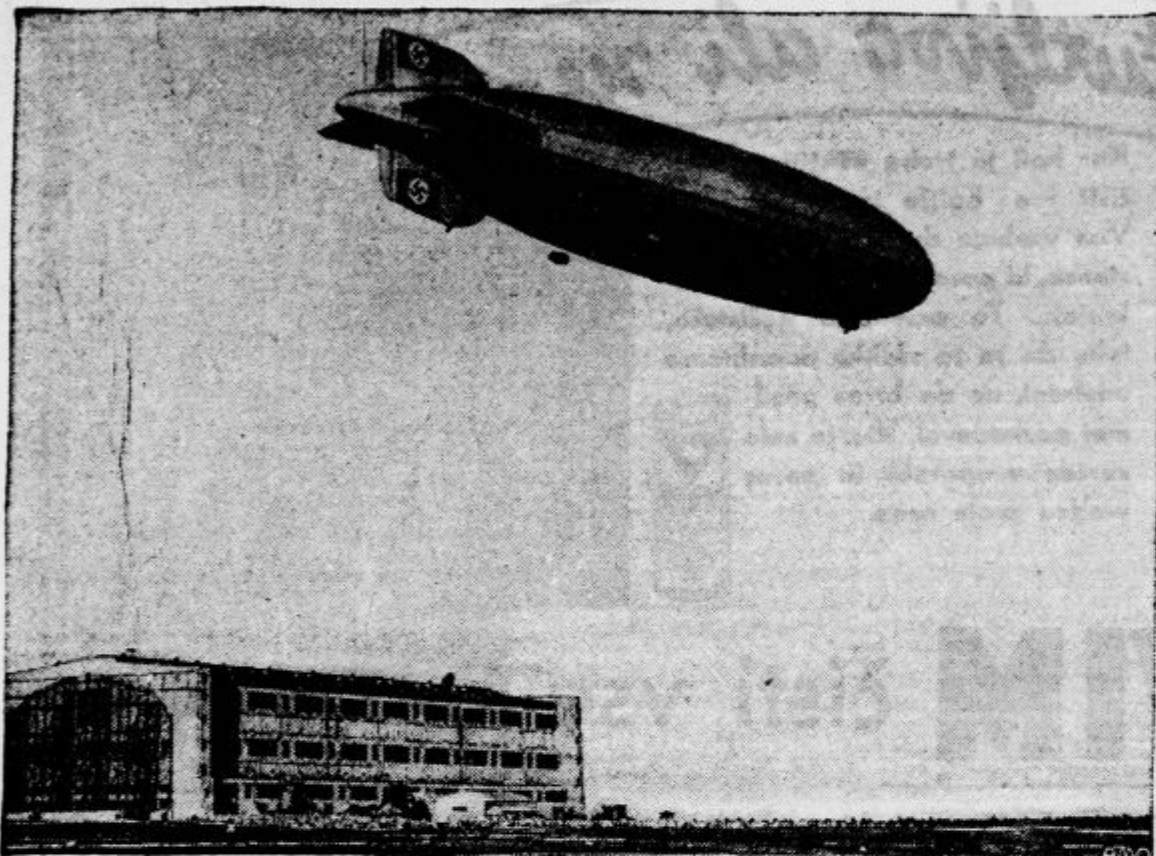
Tihotapec saharina zvaljen od tovarišev v zaselo — Vsa družba prijeta

Rakek, 19. maja. Na naši zahodni meji se čisto dogajajo pustolovske zgodbe v zvezi s tihotapstvom. Ena takšna priгода, v katero je zapleteno tudi razbojništvo, se je primerila te dni. 13. maja se je pripeljal z avtomobilom znan tihotapec Francesco Horvat iz Postojne, da nakupi lostran meje konje ter jih po nečih opravci čez mejo v Italijo. Ker jih ni dobil takoj na Planini, si je poskušal nekaj pajdašev, ki jih ima v teh krajih in so se skupaj odpravili z avtom na Bloke. Mimogrede so se oglašili pri znanem tihotapcu saharina. Alojziju Hrenu v Podskrajniku blizu Cerknice. Nagovorili so ga, naj jim pripravi do večera 15 kg saharina, ki mu ga bodo plačali z jurčki. Hren jim je to rad obljubil. Ko so se tihotapci čez čas vračali z Blok, so se ponovno zglasili pri Hrenu in se dogovorili, da prinese saharin okoli 21. ure na dogovorjeno mesto, in sicer v Cerje pri Ivanjem selu.

Zvečer so se tihotapci postavili na dogovorjenem mestu na prežo. Arto jih je čakal na polji z Unci na Planino. Ko se je Hren približal so ga tihotapci napadli in ga pobili na tla. Odzvošč so mu 15 kg saharina. Dvakrat se ustrelil v zrak, obenem pa so padle peši po Hrenu in eden izmed tihotapcev je govoril, kakor da je detektiv. »Zdaj si nam prišel v roke, z nami moraš na orožniško stanico...!« Medtem ko se je Hren pobiral, so tihotapci pobegnili s saharinom, vendar pa je Hren spoznal dva izmed njih.

Ves potolčen je Hren pohitel na Rakek in takoj najel avto ter se v divjem diru popeljal na Planino, alarmiraj službojuče organe na policijskem komisarijatu, naj preprečijo, da ne bo tihotapec avto prestopil meje. Nalo se je podal še na orožniško stanico. Prav v tem času je še pridrvel Horvat avto pred ekipostrujo. Organi so ga pridržali do prihoda orožniške patrulje. Ko mandir stanice narednik Belšak je takoj začel zasliševati Horvata, kako je bilo z napadom in ropom saharina.

Pred usodnim poletom

Posnetek »Hindenburga« na predzadnjem poletu v Ameriko. Sliko so napravili na letališču v Lakehurstu

še o kraljevem kronanju

Državni banket — Hupe pozdravljajo člane kraljeve rodbine — Smrt konja pokojnega kralja

Z velikim državnim banketom v Buckinghamski palači so se zaključile svečanosti kronanja novega angleškega kralja. Ples je otvoril kralj Jurij z norveško prestolonaslednico, a kraljica je imela za drugo prestolonaslednico Olafa.

Začetek banketa se je nekoliko zakasnil, ker se je zbrala pred Buckinghamsko palačo ogromna množica kakšnih 100.000 ljudi, ki so zahtevali, naj se kralj pokaže in ni dala miru, dokler se ni pojavil na balkonu.

Ob pol 1. ponoči je kralj s kraljico Elizabeto in kraljico materjo Mary zopet stopil na balkon. Tokrat so ga pozdravile stotine avtomobilistov, ki so se ustavili okrog Buckinghamske palače, s hupami na takšen način, da je šlo skozi ušesa. Čeprav je uporaba avtomobilskih trobil po pol 8. zvečer v Londonu prepovedana, ni bilo ob tej priliki seveda nobenega stražnika, ki bi nastopil proti temu oglušujočemu »koncertu«.

Med množico, ki se je bila ta večer zbrala pred kraljevo palačo, je bil tudi neki gledalec, ki se je hotel izkazati kot radijski napovedovalec. Splazil se je neopazeno pred oddajno celico, ki so jo bili postavili pred palačo. V trenutku, ko se

je zasvetila rdeča svetilka, je začel ta napovedovalec amater poročati o dogodkih pred palačo. Toda že po nekoliko minutah so mikrofoni izključili, menda zavoljo tega, ker je bilo to improvizirano poročanje malo preveč pomanjkljivo.

Sredi splošne razposajenosti in vrvenja svečanih dni so listi zabeležili dogodek, ki ga niso mogli izpustiti, čeprav je bil njegov junak le konj. Gre za konja kralja Jurija V., na katerem je ta kralj jahal ob svojem lastnem kronanju. Nekoliko desetletij je konj služil kralju in ta ga je imel zelo rad. Ko je postala žival prestara, so jo spravili v poseben hlev in kralj jo je pogostoma obiskal. Konj je dosegel starost 35 let.

Naskok na abesinske gore

V Trstu se pripravlja ekspedcija, ki hoče naskočiti celo vrsto visokih vrhov v abesinskem gorovju. Ekspedcija bo preiskala tudi številne jame, ki ležijo v Senafuju in Temblenu ob cesti v Desie. V prvi vrsti se namerava povzpeti na gorovje Ras Dašan v Temblenu, ki se dviga z nekaterimi vrhovi do višine 5000 m.

Letalec se je ubil na turi

Tragična smrt Walterja Mittelholzerja iz Švice

Iz Gradca prihaja vest, da se je slavni švicarski letalec Walter Mittelholzer smrtno ponesrečil na neki plezalni turi z dvema dunajskima turistoma na gori Hochschwabu.

Walter Mittelholzer je bil na zadnje ravnatelj švicarske družbe za zračni promet »Swissair« v Curihu. Rodil se je kot sin peka 1894. v Sankt Gallenu. Oče mu je namenil poklic fotografa in je res opravil učno dobo te stroke. Toda že v mladih letih je bil vnet spornik in alpinist. 1915. so ga dodolili oddelku vojnega letalstva v Dübendorfu pri Curihu, kjer je postal častnik.

1919. je ustanovil družbo za zračni promet, a po letu 1923. je izvedel celo vrsto poletov v Alpah, a tudi velikih rekordnih poletov, ki so ga privedli n. pr. na Grumante, v Perzijo i. t. d. L. 1925. je izvršil svoj znameniti polet preko Alp v Milan v 85 minutah, njegovo največje dejanje pa je bil afriški polet l. 1926./27., kjer je v 97.5 ure poleta opravil 20.000 km dolgo progo do Kapskega mesta. Pozneje je postal docent za letalske vede na vseučilišču v Curihu, a l. 1929. je kot vodja lovske ekspedcije poletel ponovno v notranjo Afriko, pri čemer je kot prvi preletel 6010 m visoko Kilimandžaro in nad 5000 m visoko Kenijsko gorovje.

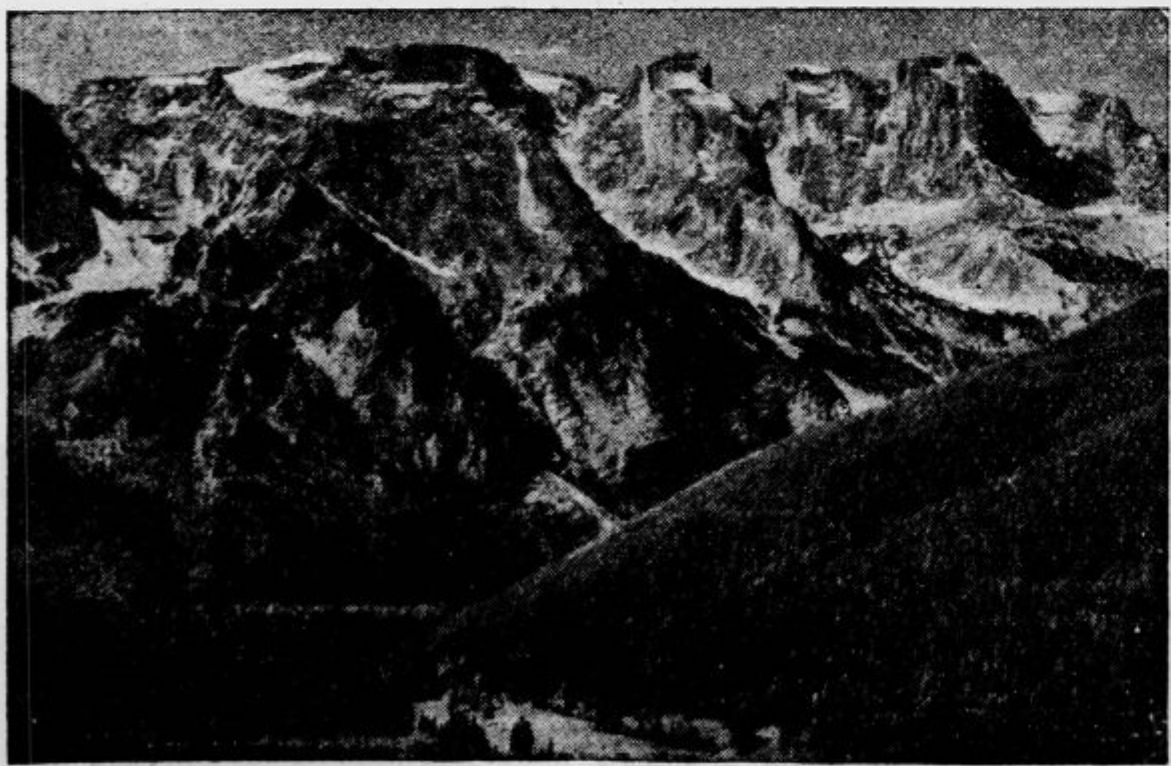
Udeleževal se je kot pisatelj in publicist, svoje izkušnje in letalske doživljaje je opisal v vrsti knjig, ki jih čitate po vsem

Kupujte le domače izdelke!

PERION

pralni prašek je kvalitetni izdelek slovenske industrije. — Kupujte ga!

Tukaj je našel smrt

Častnik mestv Hochschwabu, kjer se je ubil na turi švicarski letalec Walter Mittelholzer

Plače za ameriške gospodinje

Soproga ameriškega državnega predsednika je imela te dni govor, ki je zbudil v javnosti veliko pozornost. V tem govoru je razvijala načrt, da bi vse ameriške gospodinje v bodoče dobivale stalno plačo, ki bi ustrežala približno tistemu, kar bi si zaslužile, če bi opravljale delo izven doma. Plače naj bi dobivali tudi otroci, v prvi vrsti dekleta, ki v gospodinjstvih pomagajo. Ga. Rooseveltova upa, da bi bilo mogoče na ta način obnoviti integriteto ameriškega družinskega življenja.

Čebele

v oddajni postaji

Poslušalci nekega ameriškega radijskega prenosa so bili priče nenavadne oddaje, ki je sicer ni bilo na programu.

Neki čebelar je prinesel v oddajni prostor nekoliko panjev, da bi poslušalci slišali, kako čebele brenčijo. Živalice je bilo kakšnih 50.000. Oddaja je šla v redu, čebelite so opravile svojo dolžnost in napovedovalec je baš hotel spregovoriti zaključne besede, ko je več panjev, ki so jih nosili ven, padlo na tla.

30.000 čebel je privršalo iz njih. Napovedovalec in več umetnikov, ki so bili pripravljeni za naslednjo oddajo, je pobegnilo, čebelar pa je naročil, naj mu prinesejo kadilno pripravo in se je zaprl v oddajni prostor, da bi spravil žuželke spet v panje. Preden mu je to uspelo, so ga čebele kakšnih 300krat pičile. Ker je oddajnik ves ta čas deloval, so poslušalci lahko v celoti sledili temu razburljivemu dogodku.

Razkošje umetne luči

Eiffelov stolp v Parizu vabi tujece na svetovno razstavo s prekrasnimi umetnimi ognji

Stavka v hollywoodskih ateljih

V ateljih ameriškega »filmskega raja« so ustavili delo, ker je tehnično osebje proglasilo stavko. V mnogih primerih je morala posredovati policija

Srebrni jubilej danskega kralja

Kralju Kristijanu so se poklonili Eskimi iz Grenlandije

Ves z danskimi in islandskimi zastavami okrašen je proslavil Kodanjski 15. t. m. srebrni vladarski jubilej svojega kralja. Od blizu in daleč so prispeli gostje v dansko prestolnico, kralji, principi in meščani. Iz Osla je prišel mlajši brat kralja Kristijana, kralj Hakon, iz Malmöja je prispel z jahto najstarejši evropski kralj, švedski kralj Gustav. Razen tega so prišli na svečanosti princ Karel Švedski, veliki vojvoda in velika vojvodinja Meklenburška, grški princ Kristof in mnogo drugih odličnikov.

Med številnimi deputacijami, ki so prinesle danskemu kraljevemu paru poleg voščil tudi darove, je zbujala posebno pozornost skupina Eskimov z Grenlandije. Kralj

se niti na ta dan ni odpovedal svojemu vsakdanjemu sprehoju na konju skozi mesto. Ko se je vrnil v svoj grad, so zagrmeči topovi, zvonovi so zazvonili in zbor 500 pevcev je zapel počastni spev. Kraljeva dvojica se je pojavila na grajskem balkonu in jo je zbrana velika množica sprejela z velikim navdušenjem.

Ob 10. uri je bila v kodanjski stolnici svečana služba božja, ki sta se je udeležila tudi kralj in kraljica. Pol ure pozneje se je kralju poklonila poslanska zbornica, zvečer pa je bil slavnostni banket, na katerem so poleg odličnih tujih gostov povabili tudi številne zastopnike danskih oblasti iz danskega gospodarskega življenja. V tem času je 4000 študentov priredilo baklado do gradu.

Muzej bodoče vojvodinje Windsorske

Dekliška soba nekdanje miss Warfieldove

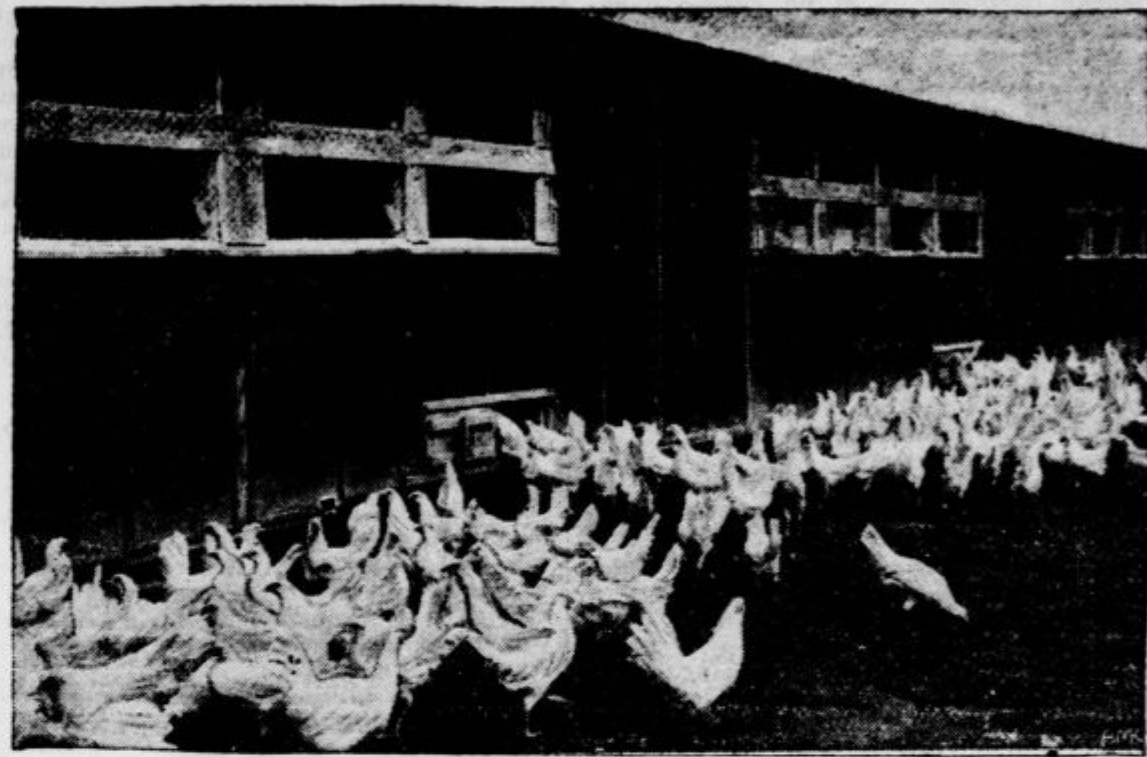
V Baltimoreu, rojstnem mestu bodoče vojvodinje Windsorske, so otvorili, kakor smo že poročali, »muzej ge. Wallis Simpsonove«. Ta muzej je v njeni stari hiši, ki jo je kupilo posebno društvo in jo dalo spraviti v nekdanje stanje. Upraviteljica muzeja je neka gospa Katarina Cartarjeva. Ta sprejema obiskovalce v Biddle Streetu šte. 212 pod velikansko fotografijo vojvode Windsorskega in gospe Simpsonove, a pod to fotografijo je postavila besede iz slovitnega poslovilnega govora bivšega kralja Edvarda v radiu: »... v nezno breme mi je obraz ženske, ki jo ljubim«.

»Muzej«, pravi ga. Carterjeva, »ni nobena sejmška razkazovalnica. Šlo nam je za to, da ovekovečimo dekluško dobo Wallis Simpsonove. Vse se je izvršilo tu z dobrim okusom. Tudi ni nobenih vrvi, ki bi zapirale vrata. Izjema je s spalnico.

Tam je svetla preproga, ki jo hočemo varovati«.

Toda obiskovalci se zelo motijo, če mislijo, da bodo gledali pristno okolje gospe Simpsonove. Edini predmet v hiši, ki ga je ta kdaj uporabljala, je staro ognjišče, na katerem je kuhala kdaj čokoladne kreme. Vsa druga opravila je samo posnetek nekdanje opravle. Postelja, ki jo obiskovalci posebno občudujejo, je narejena le po spominu sorodnikov, nepristen je celo v blazine uvezeni »W«. Stene krasijo slike vojvode Windsorskega in fotografije ge. Simpsonove, ki je bila še otrok. Na pisalni mizi v bivalnici je »Zmagoslavna korčnica«, ki jo je igral organist ob prvi poroki bodoče vojvodinje Windsorske s poročnikom Winfieldom Spencerjem, častnikom ameriške vojne mornarice. Vstopnina znaša 25 centov in del dohodkov bo šel za dobrotne namene.

Razgibana kokošja farma

Velika kurja družina leghornske pasme

Smrt pisca „Popolnega zakona“

Knjiga, ki je vse prej, nego lascivna

Iz Rotterdama poročajo, da je v starosti 64 let nenadno umrl pisatelj znamenitega »Popolnega zakona«, dr. Th. Henrk van de Velde. Njegovo truplo so upepelili na tihem.

Če hočemo dobro umeti pozornost, ki ga je zbudila njegova znamenita knjiga, se moramo zamisliti v čas, ko je nastala, čeprav je minilo od tedaj šele nekoliko let. Človeštvo se je bilo tedaj predalo omami, v kateri naj bi pozabilo na trpljenje in pomanjkanje vojnih let. Novo prubeni življenjski nagon je prital ves naravnost v bolne oblike. Ljudje so se hoteli izživeti, trošili so denar s polnimi rokami, prejeali orgije v prenapoljenih nočnih lokalih. Morala je propadala, plesalke so nastopale gole, nastopal je »skut golotec in neka književnost je določene stvari opisovala s širokim zadovoljstvom.

Iz tega časovnega duha se je rodila knjiga »popolni zakon« in da je temu času ustrežala, je razvidno iz njenih nešteth izdaj, iz prevodov v vse jezike, v njeni razširjenosti. Pri tem ni bila ta knjiga vsebinsko nič originalna. Ze pred stoletji je bil Leonardo da Vinci izdelal skice, ki so predstavljale to, kar se lahko bere v van de Veldejevi knjigi v obliki znanstvenih tabel in eksaktnih opisov. Bila je to knjiga, ki je vsakovrstne zakonske skrivnosti spravljala v jarko luč javnega obravnavanja. Ta publiciteta pa je bilo tisto, kar je bilo na knjigi formalno novo in kar je zbuvalo pozornost. Pri tem so ljudje preradi spregledali tendenco knjige, ki je šla za tem, da spada k popolnemu zakonu medsebojno upoštevanje zakonov v vsakem oziru.

Seveda, široka publika je v knjigi videla samo lascivnost, zabavala se je ob odkritostnem opisovanju prizorov, ki jih je bila dotlej brala samo v umazani literaturi privatnih tiskov. Ljudje tistega časa so imeli občutek, da rabijo učena obleka, zveneča latinska terminologija in trezno opisovanje v obliki razpredelnice samo zato, da je mogel avtor o teh stvarih sploh javno govoriti. To pa gotovo ni bil namen higenjka in zdravnika Van de Veldeja, ravnateljevega namestnika na ženski kliniki v Curihu, ki je pozneje vršil ginekološko prakso v Lokarnu. Prav tako, kakor niso imele tega namena knjige kakšnega Kraft-Ebbinga in Forela, ki so izhajale tudi v množestvenih nakladah. Mejo med resnimi, popularnimi opisi in tisto umevno prostaško literaturo je pogostoma težko določiti, ker ni potrebno, da bi odmev med študenti bil istovestno z avtorjevimi nameni.

Schopenhauer je dejal, če vržeš nekomek knjigo v glavo in zadoni vodlo, tedaj ni potrebno, da bi bila vedno knjiga tega krivca. To velja tudi za knjige, ki obravnavajo tvegane snovi. Če pložimo vse, kar je avtor navrgel okrog glavnega vprašanja in kar je zbuvalo snore, tedaj je v svoji knjigi pokazal le razlike in temperamenti ženske in moškega, ki potrebujejo obratno, zavestno prilagoditve. Krivulja občutkov se pri ženski počasi dviga, vztraja dalj časa na višku in se potem polagoma niza. V nasprotju s tem poteka ta krivulja pri moškem nenadno navzgor in prav tako nenadno omahne navzdol.

Marsikateri tih gnev, marsikateri občutek nerazumevanja, mnoge disharmonije, ki poljubujejo odtujitev v zakonu, bi mogli smeti svoj vzrok v tej različnosti krivulj. Prilagoditev, ki jo navaja Van de Velde v tem pogledu, bi morala imeti dobre posledice tudi v drugih zadevah zakona. Ne morda zato, ker bi šlo tu za bistvo vsega, temveč zato, ker gre za čimtelj, ki ga premalo upoštevajo tudi v najpopolnejšem zakonu.

Radenska pri rodu mineralna voda

700 dinarjev 10 dni maj — junij

stane bivanje

v Radenskem zdravilnem kopališču

Vse vračunano: stanovanje (sobe po lastni izbiri v vsaki vili ali Terapiji), hrana (običajna ali dietna), zdravniški pregled in od njega predpisane zdravilne kopelji, velika analiza seči, vse takse, postrežba, če je potrebno tudi pregled z Röntgenom. Zahtevajte prospekte!

Direkten vagon iz Ljubljane do samega kopališča.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

A NEKDOTA

General Francos Wingate je bil na inšpekcijskem potovanju po južnem Egiptu. Nekega dne so mu izročili brzojavko nekega njegovega častnika. Kjer je bil s posebno misijo v puščavi, popolnoma odrezan od človeške pomoči. Brzojavka se je glasila: »Bivanje tu nemogoče. Večna smrtna nevarnost. Sredi slonov, levov in volkov.« Wingate mu je dal odgovoriti: »Ni volkov v Sudanu« — potem je nadaljeval svoje potovanje. Nekoliko dni pozneje je šel mimo istega poštnega urada in je našel drugo brzojavko svojega obupanega podrejene častnika: »Z ozirom na prejšnjo depešo. Črtajte volkove.«

VSAK DAN ENA

Raztreseni žepar. (»Everybody's weekly«)

SPORT

Planica spet v javni razpravi

G. Gorec je v nemškem listu »Der Winter« objavil odprto pismo predsedniku Fise Oestgaardu zaradi zaustavljanja napredka v smuškem skakanju

»Der Winter«, znano strokovno glasilo za zimske sporte, ki izhaja v Monakovem, objavlja v binkoštni številki odprto pismo, naslovljeno predsedniku Fise Oestgaardu, ki ga je v zadevi naše Planice naslovil najn. G. Jose Gorec in v katerem pravi v glavnem:

1. Zakaj ste prepovedali udeležbo savezov v tečaju za smuške poletje v Planici, dasi ste z dopisom z dne 16. dec. potrdili, da ste vzeli naš predlog na znanje, in dasi je upravni odbor Fise v Chamonixu doletel komisijo, ki naj prouči naš predlog v Planici?

2. Zakaj ste zabranili savezom udeležbo v tečaju v času od 22. do 29. marca, ne pa tudi v tečaju od 9. do 14. marca, dasi sta bila oba tečaja istovrstna in je bila preloženje potrebna samo zaradi slabega vremena?

3. Kateri paragraf Fisišnih pravil vam nalaga dolžnost, zabraniti udeležbo celo v tečajih, nove smuške discipline, ki je bila Fisi prijavljena in sprejeta v prolečevanje?

4. Zakaj ste mogli zabraniti inž. Straumannu odhod v Planico, dasi je prejel mesec dni prej od upravnega odbora Fise nalogo, naj potuje v Planico in prouči naš predlog?

5. Zakaj se Fisa nikdar ne vmešava v razne mednarodne smuške tekme, ki jih Fisišni pravilnik (IWO) ne vsebuje, medtem ko se smatra prisiljena nastopiti proti prireditvam v Planici?

6. Kako naj se prouči predlog, če ste zabranili po Fisi določeni komisiji proučevanje smuških poletov in smuške letalnice na lico mesta?

7. Kaj vam daje povod, da se v zadevah našega saveza pred Fiso, skupno organi-

zacija vseh savezov, poslužujete metod, ki so povsem različne od prakse nasproti drugim savezom in vzbujajo v naših sportnih krogih le preveč upravičen vtis, da Fisa v tej zadevi ni nepristranska?

8. Ali ne mislite, da je predsednik mednarodne federacije vezan le na pravila in na objavljene sklepe in ne more izdati niti ukrepov, po osebnem mnenju niti takih, ki so celo v nasprotju s pravili in sklepi Fise?

Zelim samo še ugotoviti, da me postopanje v zadevi Planice močno spominja na osebno stališče, ki ste ga zavzeli pred leti proti uvedbi alpske kombinacije v mednarodni tekmovalni pravilnik, dasi se je pozneje dokazalo, kako velik delež v smučarstvu so dobile alpske discipline. Tudi od Vas propagirane kratke daljave smuških skokov se niso moglo držati.

Ne verjamem, da se bo mogel z enostavnimi ukrepi zadržati napredek, ki se je pokazal v smuškem sportu na skakalnicah, kajti življenje je le vedno močnejše in naša mladina stoji v znamenju napredka! Naloga predsednika Fise pa ne more biti, postavljanje se proti vsem napredkom v smuškem sportu! Takšno je pismo!

Borba za Planico stopa s tem v novo fazo, ki se bo morala reševati tudi z vidika našega prešitja, kajti pismo razkriva postopek mednarodne federacije na protinasi državi, zastopani v tej federaciji v taki luči, da si tega ne smemo dopustiti dovoliti. Potreba bo, da bodo znane čuvalci naše organizacije v borbi za Planico tudi širše vprašanje, ki se je pri tem pojavilo, vprašanje prešitja vsega jugoslovenskega sporta!

Za „biti ali ne biti“ v ligi

Pred odločno nogometno tekmo med Concordio in Ljubljano

Ligasko tekmovalstvo se približuje koncu. Samo se dve tekmi sta preostali našemu ligasu, ki se obupno bori na zadnjem mestu. Prekasno je danes iskati vzrok tako neugodnega plasiranja našega zastopnika v liguem tekmovalstvu, treba se je vživeti v položaj ter izbrati vsaj zadnje trenutke prvenstvenega tekmovalstva.

Ne bo odveč, če naslovimo nekaj besed na naše igralce, torej fantje! Prepričani smo, da se zavedate važnosti nedeljske tekme. Ni to samo navadna prvenstvena tekma, to je borba za obstanek v ligi, borba za prestiž slovenskega nogometa. Vsek pomezenji mora imeti v nedeljo pred oči samo en cilj, zmago. Zmagati je treba, zmagati na vsak način. Brez zmag nad Concordio nam ne bo več mogoče tekmovati z elito jugoslovenskega nogometa, brez te zmag se prične zopet življenje v podaravnem prvenstvu. Pokazati pa je tudi treba, da spada zastopnik slovenskega nogometa med naše najboljše klube ter da ne bo podlegel niti intrigam, ki se v zadnjem času pojavljajo med našimi vodilnimi klubi. Torej fantje še enkrat: borite se, borite odločno ter s prepričljivo zmago dokažite, da so očeti, ki so leteli na vaš račun, neutemeljeni. Bodite prepričani da vas spremljajo simpatije ne samo Ljubljane, temveč simpatije vse Slovenije. Odrinite slovenskemu nogometu mesto, ki mu po sposobnosti in znanju sigurno pripada!

Glede na izredno važnost nedeljske tekme smo prepričani, da ne bo sportnika, ki se do nedelje ne bi potrudil na igrišču ob Tyrševi cesti. V tako važni tekmi ne smemo pustiti igralcev samih. Potrebna jim je pomoč s pravih strani. Potrebna jim je pomoč s pravih strani. Potrebna jim je pomoč s pravih strani. Potrebna jim je pomoč s pravih strani. Potrebna jim je pomoč s pravih strani.

Naši prvi plavalni gostje

V letu 1937 so prvaki Nemčije. V njih moštvo igra 6 reprezentativcev, štirje od teh so bili lani v Berlinu na olimpijadi kot igralci waterpolo moštva, ki je osvojilo srebrno olimpijsko kolajno: vratar Stolze, branilec Baier, krilec Gunst in srednji napadalec Schwenn.

Z budimpeštanskima kluboma M. A. C. in U. T. E. tvorijo trojico najboljših waterpolo klubov na svetu!

Kulturni pregled

P. Vladigerov: Car Kalojan

Po premieri na binkoštno soboto v ljubljanski operi

Bolgarska operna tvorba navaja nenevidno veliko število glasbenih dramatičnih del, dasi je poteklo od prve takšne vzporedne šole 30 let (»Siromakinja« leta 1907). Podvig je omogočila osvoboditev izpod turškega gosposstva, po svetovni vojni pa so tudi na opernem polju prevzeli vodstvo v inozemstvu solidno izčleni glasbeniki. Tak je Vladigerov. Obvlada skladateljsko tehniko ter instrumentalni zvok. Smisel za melodioznost in nje pomenost ga vzposablja še prav posebno za operno tvorbo.

Snov »Car Kalojan« je herojska. Ziljev in Popova-Mutafova sta jo črpala iz zgodovinskih dejstev. L. 1204. je padel in bil oropan Bizanc, voditelj križarskih čet so na njegovem skrčenem ozemlju ustvarili Latinsko carstvo. Kot neprirodna tvorba pa je doživljala udarec za udarcom. Bolgari so že leta 1205. potolkli kralja Balduina. — Libreto postavlja v središče dejanja bolgarskega cara Kalojana, viteškega in junškega zmagovalca v tem boju, ki imperatorja Balduina, svojega sovražnika in jetnika, ceni in smatra za svojega gosta. Težiče razpieta pa tvorijo nebrzdna nagnjena mlade carice Marije, ki strastno ljubi Balduina. Do čim silij njega čel dolgoletni, hvalečnosti in prijateljstva napram carju k stanovitnosti in zvestosti, se v njej izprevrže srečna naklonjenost v srdito sovraštvo, da ob-

deli mladega imperatorja pred carjem najsrastotnejšega izdajstva. Balduina umore na ukaz razjarjenega carja, ki prezno spozna svojo usodno zmoto.

Snov učinkuje dandanes konvencionalno, dejanje je slabo povezano in brez silnejše idejne vzp. Epična mesta so preveč raztegnjena napram kratko odmerjenim dramatičnim vzletom in duševnim bojem, pa tudi lirična ljubavna slika je zelo šablonasta. Besedilo — ali vsaj prevod — pogreša globlje poetičnosti in medij mestoma na naivnost.

Insencenacija je podkrala primitivnost. Ing. Franz ju je reši lenostavno, a krepko. Tajinstveno se odražajo skrivnostne ikone od hladnih obokov in dajejo sceni poseben kolorit. Režiserji je nehalna petna slika, ki s svojim hruščem odajava pozornost od duševne krize glavnega junaka, zaključna slika je pa prestrošana na dejanju, da bi dvignila in povečala vtis dogodkov, predlog pa kot golo nastrojeno. Snov bi v spretni ljubiteljski obliki z zanimivejšo idejno podkrepitvijo gotovo bolj zagrabil in prepričal.

Skladatelju Vladigerovu, ki se je dolgo mudil v inozemstvu, se poznao vsi vplivi polpreteklih struj. Njegova osebna nota obstoji bolj v zanosu, češčen gradiranju. Živahnosti, efektnosti in nagnjenju k silikanju nego v širini, tehnosti ali izvrsnosti. Impresionist je po občutku in izrazu,

Razpis

medklubskih kolesarskih dirk »Ljubljaniček«

Kolesarsko društvo »Ljubljaniček« v Dobrunjah pri Ljubljani razpisuje za nedeljo dne 23. t. m. velike medklubske kolesarske dirke na progi Ljubljana—Trebnje in obratno za glavno in juniorsko skupino, s startom in ciljem pred restavracijo »Jelačine« na Dolenjski cesti. Start glavne skupine (za 100 km) bo točno ob 14., start juniorske skupine (za 60 km) pa točno ob 14.10.

Splošna določila.

Vozi se po pravilniku kot. saveza kr. Jugoslavije. Pravico starta imajo vsi verificirani vozači za leto 1937. Vsek vozač vozi na svojo odgovornost in se mora strogo ravnati po cestno-policijskih predpisih. Kolesa morajo biti zaradi nevarne proge opremljena z dobrimi zavorami in zvonce. Vsi vozači se morajo javiti točno ob 13.30 vodstvu dirke v gostilni Jelačin. Event. protesti se morajo vložiti najkasneje 15 minut po končani dirki pri vodstvu dirke s takso 30 Din, ki se v primeru ugotovitve povrne, v nasprotnem primeru pa zapade v korist prireditelja. Garancijska taksa za številko znaša 10 Din, ki se povrne dirkaču ob povrnitvi številke. Prijavnina znaša 10 Din, ki se plača s prijavo.

ZSK Hermes, kolesarska sekcija, obvešča vse klube in vozače, da je tradicionalna krožna dirka, ki bi se morala vršiti 30. t. m. preložena nepreklicno na 27. junija letos zaradi etapne dirke okrog Hrvaške in Slovenije, ki bo v dne 28. do 30. t. m. Obvestilo naj velja tudi vsem prijateljem kolesarskega sporta!

Kolesarska dirka na progi Celje—Soštanj. Klub slovenskih kolesarjev v Celju bo priredil v nedeljo 23. t. m. klubsko odprto dirko za l. 1937. na progi Celje—Soštanj. Start bo ob 14. pred Glazijo v Celju, cilj pred hotelom »Unionom« v Soštanj. Obem bo priredil klub izlet v Soštanj za prijatelje kolesarskega sporta. Odhod izletnikov s kolesi ob 12.30 izpred kolodvora. Za one, ki se želijo peljati z vlakom, bo odhod prav tako ob 12.30 izpred kolodvora. Kolesarji in prijatelji kolesarskega sporta so vabljeni, da se v čim večjem številu udeležijo izleta. Vabljeni so tudi nečlani. Prijave sprejemata do sobote zvečer trgovca G. Avgust Sumer v Celju, Prešernova ulica, in tehnični referent, trgovec G. Anton Bremec, Celje, Miklošičeva ulica. Za odbornike bo redna seja drvi, za dirkače pa obvezen sestanek v soboto 22. t. m. ob 20. uri.

Sokol

V nedeljo v št. lji!

Sokolsko društvo v št. lji v Slovenskih gorah odpre svoje nad vse lepo letno tekovališče v nedeljo dne 23. maja t. l. Ob tej priložnosti vrši zlet mariborskega sokolskega krožja z javnim nastopom sokolskih društev tega krožja in inženjerske podoficirske šole ter sokolske konjenice. Sodelovala bo vojaška godba.

Ker tvori št. lji narodno predstražo na naši najsevernejši obmejni točki, si je Sokol postavil v št. lji močno postojanko. Mnogo trpkega je preživelo to društvo posebno v preteklem letu; gotovo največje osebne žrtve je doprineslo za sokolsko idealo. Skoraj cel odbor, gotovo pa vsi člani odbora, ki so bili v javnih službah, so bili zapisani preganjanju. Osebnostne obstojnosti so rusele nekrščansko, brez vsakih pomislekov. Celotno mrtva materija, ubogo orodje, je moralo pred narodno šolo na prostem uživati božji blagoslov z neba, ker ni imelo več mesta v šoli, akoravno je Sokol že hitel zidati mu novo streho.

Ali z uporabo krepkih sokolskih mišic, po sokolski idejni moči ter ob veliki ljubezni vseh štentljanskih in cirknških Sokolov je društvo prestalo tudi to črno noč. S požrtvovalnim delom si je dogradilo krasno letno tekovališče in za ubogo orodje tudi skromno streho, katera služi za tekovalnico v zimskem času. Kar stoji sedaj, to stoji čvrsto. Sokolske vrste se zopet obnavljajo in širijo, da služijo narodu ter s tem domovini in kralju.

Lep pomladni sokolski dan bo 23. majnik 1937. v št. lji! Vabimo k udeležbi vsa bratska sokolska in ostala narodna društva ter vse prebivalstvo ob severni meji, ki se zaveda pomembnosti našega življa ob državnih mejih.

Odbor Sokolskega društva št. lji.

Sokolsko društvo Ribnica priredi drvi ob 20. v svojem domu predavanje »Potovanje na Spitzbergo« s slikami. Predaval

bo predavatelj ZKD g. dr. Oskar Reya. Sokolsko društvo Ljubljana—Šiška priredi jutri 21. t. m. ob 20. v svojem domu predavanje »Lepo vedenje«. Predaval bo predavatelj ZKD g. prof. Osiip šest. Po predavanju se bo predvajal film »Zenino orožje«.

Iz življenja na deželi

LOČE PRI POLJCANAH. Zaradi pevskega društva »Slovan« v Ločah se nekateri nepoklicani prepriajo. Ker se društvo čuti prizadetega in ker se zaveda, da nikomur ni storilo kake krivice, izjavlja: Društvo »Slovan« je prvo in edino slovensko pevsko društvo v Ločah; društvo »Dravinja« je pred 11 leti imelo svoj sedež v tedaj samostojni občini Zbelovem, nikoli pa v Ločah. Društvo »Slovan« je imelo čast prirediti prve in edine slovenske koncerte z odraslimi v Ločah. Na sporedu svojih koncertov je društvo imelo po večini narodne in rokoljubne pesmi. Izvajale so se: »Hej, Slovanec«, »Pravde Bog«, »Jadransko morje«, »Slovenec, Srb, Hrvat«, in druge. Naše društvo obstoji iz članov vseh ostalih društev v Ločah in je nepolitično, nadstrankarsko, zgolj narodno glasbeno društvo. Ni res, da smo se ob domačem učiteljsko grdo obregli; 6. pismom dne 12. julija 1936. Julija 1936. ni naše društvo naslovljeno nikakega pisma na Solsko upraviteljstvo v Ločah. Razen enega je naše društvo edino v Ločah, ki ima izključno slovenske člane. Pevje društva »Slovan« smo snovi revnih, zaničevanih slovenskih kmetskih staršev, kar nas navdaja s ponosom in zato stopamo pred javnost z jasnim čelom. Obzalujemo, da učiteljsvo v Ločah z nami ne more sodelovati; ter izražamo hvalečnost učiteljsvu v Žičah, v št. Jerneju in na Ponikvi za pomoč.

Naše gledališče

Drama

Četrtek, 20.: Dr. Red B.
Petek, 21.: ob 15. uri Matura. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 do 2 Din.
Sobota, 22.: Rivala. A.

Nušičeva komedija »Dre« s Cesarjem v glavni moški vlogi si je stekla v najkrajšem času popularnost, h kateri sta ji pripomogla znani Nušičev humor in posrečena kreacija sodelujočih.

Dijaška predstava Fedorjeve »Matura«. Najboljši dokaz za učinkovitost in priljubljenost dela je visoko število rezerv. ki jih je ta predstava dosegla. Snov bo dijaštvo posebno zanimala, ker obravnava razmerje profesorjev do učencev.

Opera

Četrtek, 20.: Veseli studenček. Red Četrtek. Petek, 21.: Zaprt.
Sobota, 22.: Plamen. B.

Opereta češkega izvora »Veseli studenček« z go. Brumen-Lubejevo v glavni ženski partiji. Pestrost dela, muzikalno prijetni čimslski in nekaj živahnih baletov se spaja v prav posrečeno in vedro celoto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 20.: Školjka. C.
Petek, 21.: Zaprt.
Sobota, 22.: Bela premiera. Premiera.

Radio

Četrtek, 20. maja

Ljubljana 12.: Iz vroče Španije. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.: Cas, sporod. obvestila. — 13.15: Veselje opoldanskega koncert. (Radio orkester) — 14.: Vreme, borza — 18.: Aleksander Nikolčič igra saksofon. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Korlarič). — 19.: Cas, vreme, poročila, sporod. obvestila. — 19.30: Nac. ura: Sokol kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Zabavni kotiček. — 20.: III. ura francoske klavirske glasbe (predava in izvaja na klavirju prof. L. M. Škerjanc). — 21.: Haydn: Kvartet v f-duru (pošče). — 21.20: Kitiča cvetlice (radijski orkester). — 22.: Cas, vreme, poročila, sporod. — 22.15: Operetne fantazije (Radio orkester).

Petek 21. maja

Ljubljana 11.: Solska ura: Pokrajinska oddaja iz Kamnika II. — izvaja narodna šola, vodi A. Rupnikova. — 12.: Naša pesem, naša glasba (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.: Cas, sporod. obvestila. — 13.15: Koncertni ples; (plošče). — 14.: Vreme, borza. — 18.: Zdravstvene in stanovniške razmere na vasi (gdč. Kristina Hafner). — 18.20: Ksiolofovske solistične točke (plošče). — 18.40: Francosčina (dr. Stane Leben). — 19.: Cas, vreme, poročila, sporod. obvestila. — 19.30: Nac. ura: Značaj glasbe za naš narod (Dragotin Cvetko). — iz Ljubljane. — 19.50: Zanimivosti. — 20.: Ura lahke glasbe: Slovenski sramelj — sodelujejo: gg. Martin Maksi (violina), Vinko Sušteršič (violina), I. Stančič (kitara), Sanko Avgust (harmonika). — 21.: Plošče. — 21.15: Maj-

Če vam lasje izpadajo pomagaj!

Silvikrin

Koncentrirana naravna hrana za lase

Prepreča in ustavlja izpadanje las, pospešuje rast las in ohrani kožo glave zdravo. Odstrani prhut skoraj čez noč.

Postavite še danes steklenico Silvikrina na svoj umivalnik.

Silvikrin, iznajdba slavnega biologa Dr. J. Weidnerja, je nov preparat, ki z zunanji dovajanjem organskih tvarin uspešno hrani tkivo za proizvajanje las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las.

Lotion Silvikrin Din 27.—

Dobl se v vseh strokovnih trgovinah. Skrbite za svojo kožo glave, pa bo tudi Vaša koža glave skrbela za rast Vaših las. Vaši koži glave je treba Silvikrina!

niški sprehod (Radio orkester). — 22.: Cas, vreme, poročila. — 22.30: Angleške plošče. Beograd 17.20: Koncert orkestra. — 19.50: Narodne pesmi. — 20.15: Orkestralni koncert. — 21.: Prenos iz Zagreba. — 22.20: Plošče. — Zagreb 17.15: Lahka godba. — 20.: Orkestralni koncert. — 22.20: Ples. — Praga 19.10: Slovenske pesmi. — 20.45: Janakova opera »Sarka«. — 22.25: Lahka glasba s plošč. — Varšava 19.20: Pevska ura. — 21.: Simfonični koncert. — 22.45: Plošče — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 15.15: Komorna glasba. — 16.05: Slagerji. — 17.30: Koncertna ura. — 19.25: »Glasbeni dialog«. — 20.: Ljudska igra. — 22.20: Koncert orkestra. — 23.: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 18: Orkester in solisti. — 19.: Kvintet mandolin. — 20.10: Vesele melodije. — 21.: Koncert velikega orkestra. — 22.30: Nočni koncert. — München 18: Mali orkester. — 19.20: Plošče. — 20.10: Večer nemške umetnosti. — 22.30: Nočni koncert. — Stuttgart 19: Vojra glasba. — 20.10: Milibekerjeve operetne figure. — 21.15: Zabavni program. — 22.30: Kakor Berlin. — 24: Nočni koncert.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze

19. maja
Ljubljana 7. 760.8, 13.6, 78, NE1, 0, —, —; Maribor 7. 759.0, 17.0, 70, W3, 3, —, —; Zagreb 7. 760.0, 17.0, 70, W2, 8, —, —; Beograd 7. 761.0, 20.0, 70, 0, 4, —, —; Sarajevo 7. 762.4, 15.0, 0, 3, —, —; Skopje 7. 760.5, 19.0, 80, 0, 2, —, 0; Kumbor 7. 760.6, 12.0, 80, NE1, 3, —, —; Split 7. 761.5, 20.0, 70, 0, 6, —, —; Rab 7. 761.6, 14.0, 60, SE2, 5, —, —.
Temperature: Ljubljana 23.8, 12.4; Maribor 25.0, 12.0; Zagreb 26.0, 14.0; Beograd 29.0, 16.0; Sarajevo 27.0, 15.0; Skopje 28.0, 15.0; Kumbor —, 16.0; Split 27.0, 17.0, Rab —, 8.0.

je v mali vlogi stotnika Borilja ponovno dokazal vrline svojega tenorja, ostali so dali svoje najboljše.

Menda komponist ni zameril ljubljancem prepričevala občiska, ki je seveda zmanjšal navdušenje za delo in odobravanje avtorju. Car Kalojan po svoji vrednoti pač zasluži vsestranske pozornosti, saj je po slogu prav gotovo edinstveno delo te vrste na slovanskem Balkanu.

P. 8.

Koncert Roberta Soetensa

Francoski violinist Robert Soetens, čegar temperamentna virtuoznost in eleganca podajanja sta že pri prvem njegovem obisku pridobili naše občinstvo, je nastopil 8. t. m. v francoskanski dvorani skupno z orkestralnim društvom Glasbene Matice. Sporod koncerta je obsegal poleg Mihevčeve vutture k operi »Planeti« (v preredbi L. M. Škerjanc), ter poleg manjših skladb Rimskega, Korzakova, Musorgskega in de Falle, tri večja dela violinske literature: Vivaldiejev koncert v e-duru in Bachov koncert v e-duru (s spremljevanjem godalnega orkestra), ter znamenito Franckovo sonato za violino in klavir.

Izvedba vseh del — poznala se je skrbna priprava — je postala pod sugestivno temperamentalnega gosta prav muzikantsko razgrana.

Robert Soetens je violinist velikega formata v pravem pomenu te besede, saj ima izvrstno tehnično podlogo, poln, diferenciran ton in veliko mero temperamenta, ki mu pomaga preko najbolj kočljivih situacij. Prav ta lahkotnost je poglavitna čednost vseh virtuozov, in se, je najlepše uveljavila pri Vivaldiejevem koncertu, ki je bil blesteče podan. Bacha ki spaja v sebi silo misljenja in globino čustvovanja, izdelava

nost detajlov in monumentalnost gradnje, je zagrabil Soetens z iste strani kot Vivaldija: dal mu je širok zamah in pri tem opustil vsako podrobnejšo izdelavo strukturalno tako zanimive Bachove melodije. Pri reprodukciji C. Franckove sonate za violino in klavir, se je gost počutil najbolje, saj mu je nudila ta skladba, v kateri je skladnost med romantično razburkanostjo čustva in intelektualno jasnostjo oblike prignana do edinstvene skrajnosti, prijlika, da se je razvil tudi v smeri globljeje čustva. V g. L. M. Škerjancu je imel diskretno, prilagodljivo spremljevalca ki je tudi pripomogel k temu, da je bila ta skladba podana s tisto umernostjo, ki je lasna Franckovemu duhu. Fr. Sturm.

ZAHTEVAJTE FILM

ki garantira 100% in uspeh od znamke »Perutz«. — 6x9 ali 4 1/2 x 6 Din 160 stane

samo 10.— dinarjev, 10 Din 180 samo 12.— dinarjev, katere dobite v specialni foto-trgovini

JOŠKO ŠMUČ

Ljubljana — Selenburgova ulica 6.

A. POLTZER:

32

Kaminski napušč

Prigode Patricije Holmove

št. 13

Štirikrat je nož ušel iz nasilnega primeža, in štirikrat ga je bilo treba vnovič zataktniti, preden se je Branco posrečilo, da se je rešil zadnjih vezi.

Zdaj je bil tako upehan in toliko onemoglega se je čutil, da se je zgrudil na tla, kjer je nekaj minut negibno ležal. Niti malo ni slutil, koliko časa je že v stanovanju. A mahoma je poskočil in planil proti izhodu.

Kamen se mu je odvalil, ko je videl, da neznanec ni bil zaklenil vrat za seboj. Branco je drevil po stopnicah; hišna vrata so bila zaklenjena! Zdaj se je spomnil, da so bili ostali njegovi vetrihi zgoraj!

Spet je zdiral na vrh. Ne meneč se za nevarnost, da ga opazi kak hišni prebivalec, ki bi se vrnil domov, je že v predsohbi prižgal električno luč.

Sveženj vetrihov je ležal na preprogi pred pisalno mizo. Branco ga je zgrabil in stekel iz stanovanja.

Nazadnje je vendar že stal na cesti. Zbežal je, kakor da bi mu gorelo za petami.

SKRIVNOST KIPA

Po dolgi smoli se je mogel nadzornik Whinstone pohvaliti z majhnim uspehom. Po vlogu v njegovo stanovanje, pri katerem so bili izgubljeni samo papirji, ki jih je imel od Patricije v shranilu, se je bil s podvzeto vneto lotil stvari.

Kar je nadzornika vznemirjalo, je bilo vprašanje: čemu bodo neznanemu vlomilcu Patricijine rodbinske listine? Whinstone se je kesal, da jih ni bil natančneje pregledal. Kakor smo že omenili, so bili, koikor so zadevali Patricijino rodbino po materini strani, sestavljeni v švedskem jeziku.

Whinstone je imel seveda Mellerja na sumu, da si mu ni šlo v glavo, kaj naj bi Meller hotel s papirji. Nadzornik je od Patricije vedel, da ima Meller dvojnik njenega krsnega lista. Ako je Meller še iz nepoznajenih razlogov — zakaj tega, da bi se hotel samo oženiti z dedično Kingsleyevega premoženja. Whinstone ni verjel — stremel po tem, da bi postal Patricijin mož, mu je ta krsni list zadostoval za poroko, ne glede na to, ali bi stala ob njegovi strani resnična mis Holm ali sleparka, ki bi igrala njeno vlogo. Sicer se je pa Whinstone čudil, da se Meller doslej še ni bil domislil te rešitve. Saj je bilo jasno, da je bilo Mellerju manj do Patricijine osebe kakor do tega, da ali veljal za njenega moža. Zakaj je hotel Meller to doseči, je bilo za zdaj še njegova skrivnost. Vsekakor si skoraj ni bilo misliti, da bi Meller spekuliral na premoženje lorda Kingsleya. Z izsiljeno ženitvijo ga ne bi bil mogel nikoli dobiti v roke. Kaj bi mu

pomagalo, če bi pastor in priče prisegle, da je Mo vse po pravih? Sodniki bi lordovi vnučinki gotovo bolj verjeli kakor Mellerju in dvomljivim poštnjakom, na katere bi se stidiceval.

Kakor vsak razumen kriminalist, je tudi Whinstone posvečal dozvedno brezposelnim podrobnostim veliko pozornost. Takšna podrobnost sta bili tudi luknjici na vhodnih vratih njegovega stanovanja. Namen, ki sta mu služili, je bil jasen.

Toda nastajalo je vprašanje: po kaj se je bilo vlomilcu — čigar delo je razložilo pričalo, da ni diletant — treba kotevati zapaha? Ker ni bilo v stanovanju nikogar, in vlomilec je to vedel, zapah vendar ni mogel biti porinjen? A glej si ga: natančna preiskava zapaha je pokazala, da ga je bil res nekdo z drobnó žico potegnil nazaj!

Nadzornik Whinstone je brez posebnega bistroumja uganil, da je bil prišel za prvim vlomilec, ki se je zaklenil v stanovanje, drugi vlomilec! Pravičnost je domnevo so dokazovali tudi prstni odtisi dveh različnih oseb; ena izmed njih je imela rokavice.

Še nekaj je bil nadzornik našel: razrezano vrvičko! Kakšnemu namenu je služila, je bilo zdaj tudi lahko izračunati: drugi vlomilec — to se mu je zdelo bolj verjetno ko narobe — je bil prvega napadel, premagal in zvezal. Temu se je bilo potem posrečilo, da se je rešil in še pred vrnitvijo prebivalcev odnesel pete.

Ne glede na te strogo dosledne zaključke je

nadzornik še vedno taval v temi. Nastop novega neznanca je delal vso zadevo še bolj zmedenó.

Whinstone je bil v zagati. Iznova se je napotil v hišo lorda Kingsleya. Sam pri sebi je upal, da najde v zadevi ukradenega kaminskega napušča kakó novo sled.

Nadzornik pozneje sam ni vedel, kaj mu je vdahnilo misel, da si je dal od dvornika še enkrat opisati sežgani kip. Med služabnikom poročanjem je zdajci prisluhnil.

»Pravite, da je bila plamenica v roki lesenega kipa obrnjena navzgor?« je razburjen segel dvorniku v besedo.

»Da, sir!«

»Ali dobro veste, da se ne motite?!«

»Zanesljivo vem!«

Dvornik se je začudil, ko je nadzornik brez besede planil pokonci in hitro odšel iz hiše.

Odpeljal se je naravnost v Scotland Yard ter poklical narednika Foresta k sebi.

»Čujte, narednik, zastran tega sežganega lesenega kipa morate začeti iznova poizvedovati!« je sprejel podrejenca.

»Sir, vprašal sem vse trgovce s starinami, ki bi utegnili priti v poštev — a nadenen ne ve ničesar o kakem kipu boga Thanata...«

»To pot tudi ne boste povpraševali o kipu boga Thanata, ampak o kipu boga Hypna!«

Narednik, ki v grškem bajeslovju ni bil Bog si ga vedi kako potkovan, je osuplo pogledal starejšino.

MALI OGLASI

Službo dobi
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Frizerka
dobra, mlajša moč z znanjem nemščine dobi stalno službo. — Salon »Higiena« v Kočevju. 12051-1

Potniki
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Zastopnika
za Ljubljano, za tovarniške storitve, shtem. Ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod »Provizioner«. 13481-5

Kupim
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Kupimo takoj
tračno žago 600 — 800 mm in naravnalni stroj (Abrihter 400 — 500 mm širine skobiljeno na transmisijo ali električni pogon, trofaznega toka, 380 voltov 50 Per. in mostno tehnično cca 7 ton nosilnosti. — Ponudbe poslati: »Jeltingrad« družstvo, Banja Luka. 12137-7

Lokali
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Trgovski lokal
v novi hiši Tyrševa (blizu kavarnar) oddam 1. junija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13507-39

Konfekcijsko trgovino
je dobro vpeljano, pripravno za kakšno šiviljo, prodam. Najemina je nizka. Pisemne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Konfekcijsko«. 13509-19

Posest
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Veče številne parcele
kompleksov posestov, trgovski in stanovanjskih hiš ter vil ima napredno posrečevalec Kanaver Ludvik, Cesta 39, oktobra 6 Teletov 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj se nasrve brezplačno na razpelo. 69-35

Dvostanovanjsko hišo
novo, s vrhom, prodam v Kamniku, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13478-30

Stanovanje
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Stanovanje
komfortno, z balkonom, solnično in mirno, oddam v vili blizu drame s 1. avgustom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11942-21

Solno stanovanje
lepo, 2-sobno, parketirano, v I. nadst. oddam na Cesti 29. okt. (Rimski cesti) št. 23. 13505-31

Dvosob. stanovanje
s prikljanimi, oddam bolj široke, Kapiteljska ul. 7/II., od 1. do 2. ure. 13468-21

Strežnico
sprejemno za čas od 7. do 11. dneвно. Prednost poročene. Grobarjeva ulica 3/1, vrata 5. 13474-4

Entlarice
perfektne, sprejme takoj tovarna Vidmar, Ljubljana, Savlje 38. 13483-1

Polnojarjenik
najmanj 65 cm. kupim. Ponudbe pod »777« na ogl. odd. Jutra. 13066-7

Sporniti voziček
otroški, kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13508-7

Dragocenosti
Vsakovrstno zlato
kupuje se najvišjih cenah ČERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 1. 13488-8

Kapital
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Hranilne vloge
raznih denarnih savodov, delnice in vroeinstne papirje

Veliko sobo
z dvema posteljama, s redni Ljubljane, takoj oddam. Vprašati: Salsendrova 6/III. 13510-33

Lepo solno sobo
oddam dvem gospodinjam (gospodom). Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13494-33

Lepo sobo
separirano, oddam v centru, s kopalnico in vso oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13477-33

Sobo
lepo opremljeno, s uporabo kopalnice, oddam 16. junija Gruberjevo nabrežje št. 14, I. nadstropje. 12163-33

2 krojaška pomočnika
za veliko in malo la delo in damska dela, sprejemno takoj. Salon Stribar, Resljeva cesta 8. 13476-4

Zelezninar
perfekten, zmožen samostojnega dela, vojašine post. mlajša moč, dobi takoj mesto. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13460-1

Otroški voziček
globok, bel, v breshtnem stanju, naprodaj. Vprašati od 18. dalje pri Petrici, Obovška c. 30. 13501-4

Za žago samico
prodam poceni zelene predmete. Naslov dobite v vseh poslovalnicah Jutra. 11171-6

Klubska garnitura
unena, jako lepa naprodaj. Skladisce Ranzinger, od 15. do 17. ure. 13494-6

Glaspila
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Klavir Stingl
radi smrti takoj poceni naprodaj. Poizve se: Aleksandrova 16/IV. 13473-35

Gramofon
pripravne oblike za izdelanje s 10 prešami, vse skoraj nove s 500 Dn. naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13512-36

Stroji
Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.
Pisalni stroj
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ohranjen«. 13499-39

100.000 Din
vložim v že obstoječo in dobrih kancemno trgovino kot sodelavec. Pon. na ogl. odd. Jutra pod »Sigurna naložba«. 13475-16

Hranilno knjižico
kupim na obroke po višjem kursu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Ugodno plačam«. 13493-16

Fotoamaterja
iščem s pomoč v tennisu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fotografina«. 13515-1

Prodajalko
takoj sprejemno. Fototehnik, Tyrševa 12. 13504-1

Apreturski mojster
dobi delo. Ponudbe pod šifro »Dobro strokovnjak«. na ogl. odd. Jutra. 13502-1

2 šiviljski pomočnici
zelo pridni in učenko — sprejme takoj etelje Mila Sikar, Aleksandrova 3/II. 13497-1

Iščem sobarico
večto nemščine za angleško diplomatsko rodbino brez otrok, 35-40 let. Ponudbe s sprečevali in sliko poslati: vrtar hotela »Srbski književni«. Beograd. 13495-1

Urarskega pomočnika
po možnosti s šofer, izdeluje, s nekaj kavelje. — Sprejemno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13490-1

Službo išče
Vauka boseda 30 dn. za vso šifro ali dajanje naslova 5 Dn. najmanjši znesek 17 Dn.

Gospodična
20letna, nemško in slovensko govoreča, izučena šivilja, isk mesto k otrokom od 2 let naprej, samo v boljši hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Na stop 1. junij«. 13498-3

Samostojne kuharice
dekleta za vsa hišna dela pripravljena gospodinjam posrečovalca v Wolfovi 10. Brezposelna dekleta dobe prenočišče. 13503-3

AVTOMOBILISTI!

Generalno zastopstvo

ADLER WERKE

preje Heinrich Kleyer A. G., Frankfurt a. M.

za Jugoslavijo

OPTIMA, trgovačko d. d.

Zagreb, Mihanovičeva 1 — Hotel Esplanade

poverila je zastopstvo ADLER avtomobilov za Dravsko banovino

g. MAKSU NEDELKO-TU.

Cenjeni interesi se vlijudno naprošajo, da zahtevajo pri Maksu Nedelkotu, Ljubljana — Korytkova ul. 7, ali Maribor, Aškercjeva ul. 11. tozadevne ponudbe in neobvezno predvajanje vozov.

ALI SE TRUDITE TUDI VI, DA BI IMELI TAKO PREKRASNO POLT

in da bi z njo presenetili svoje tovarišice — To je zelo lahko

Za Beograd krajevno zastopstvo

ISČE dobro vpeljan zastopnik, ki zamore položiti tudi kavcijo ali nuditi primerno jamstvo. Interesenti naj javijo svoj naslov na Propaganda d. d. prej Rudolf Mosse — Beograd, poštni pretinac 409, pod šifro »727«.

PROTI HRUŠCU IN TRUŠCU MIROPLAST

KROGLJICE ZA USESA

Din 24.— Dobe se v lekarnah in drogerijah.

I. KNEZEVIĆ, Zagreb, Varšavska 3.

MORANA

STADT PLESAVOSTI
WOTERBIA JE VSAKOTIHU
PREPREDICATE SE!

ODPRVI POUKJAJ EKCEME JACI IN HRANI
LASIC CE TAKOJ USTAVI IZPADANJE LAS
LASEJ PORASTEJO TUDI NA PLESASTOM
MESTU.

STAKLENICA PO POVZETJU
DIN 40.—POSTHMA DIN 7.—
MODERNA KOZMETIKA-SPLIT

Vila »SAVSKI TIVOLI«

v Črnučah pri Ljubljani

se odda takoj v najem.

Tujske sobe, deloma opremljene — restavracijski prostori — krasen vrt — kopalne kabine — brezprašna solčna lega — ugodne železniške in avtobusne zveze.

Resnim ponudnikom daje natančnejša pojasnila Vzajemna posojilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, med uradnimi urami 8 — 12.

Sobo odda

Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Veliko sobo
z dvema posteljama, s redni Ljubljane, takoj oddam. Vprašati: Salsendrova 6/III. 13510-33

Dopisi

Vauka boseda 30 Dn; davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. najmanjši znesek 17 Dn.

Profesor Jože M.
Dvignete pismo poste restante! 13470-24

Razno

Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Milostljiva!
Vaš krasen pisč brez poltje najkrajnje konzervira obnem »svr potrebna popravila sa polovično ceno, katero plačate teje jeno-1 ob prevzemu trdica. BOTT, Krasnozdr Mestni trg 5. 130-37

Lepo solno sobo

oddam dvem gospodinjam (gospodom). Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13494-33

Lepo sobo

separirano, oddam v centru, s kopalnico in vso oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13477-33

»HOHNER«

najpopolnejše harmonike sveta

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

Zagreb, Nikoličeva ul.10.

Sobo

lepo opremljeno, s uporabo kopalnice, oddam 16. junija Gruberjevo nabrežje št. 14, I. nadstropje. 12163-33

Veliko sobo

prazno, separirano, zračno, s dvema posteljama, na ogli. odd. Jutra pod »Centrum mesta«. 12614-33

PREVOVRSTNI FOTOAPARATI

na mesečno odplačilo

Zahtevajte brezplačne prospekte št. 20

JUGOAGENCIJA

Zagreb, Ilca 43/L

Veliko sobo

prazno, separirano, zračno, s dvema posteljama, na ogli. odd. Jutra pod »Centrum mesta«. 12614-33

Sobe išče

Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Dve prazni sobi
s telefonom, shtem 1. junija za pisarno. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Centrum mesta«. 12614-33a

KSILOLITNI TLAK

za kuhinje, kopalnice, lokale, tovarne itd., je edino primeren, sodoben in cenen. Izvršuje ga

„Material“

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a

Stanovanja

Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Dvosob. stanovanje
išče družina dveh oseb, — Bežigrad, Sv. Peter — za september - oktober. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Točen plačnik 500«. 13463-31a

Blago za tapeciranje

najnoveše vzorce samo pri SEVERJU, Marijin trg 2.

KRAJEVNI ZASTOPNIK

proti proviziji za Ljubljano in okolico, verziran v prodaji gradbenega materiala ter dobro vpeljan pri stavbnih podjetjih, se sprejme. — Ponudbe na oglašni odd. »Jutra« pod: »Verziran zastopnik«.

Informacije

Boseda 1 Dn. davak 8 Dn. za šifro ali dajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Preklic
Podpisani izjavljam, da nisem plačal sa dolgove in drugo eventualne posledice, storjene po mojem sinu Joze. Gabere Jože, oče, Pokopalska ul. 5, Moste pri Ljubljani. 13477-31

Enosob. stanovanje

s kabinatom ali dvosobno, solnično, ne predalet od centra, eventualno s kopalnico, išče družina tresh članov sa takoj. Ponudbe sa navebdo pogoeje na: A. Kocjančič, Večna pot 7, pri Faturju. 13496-21a

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrova« mali oglasnik